

VULGENTII EPISCOPI CARTHA-

GINENSIS MYTHOLOGICARVM AD CATVM
Presbyterum Carthaginensem, Liber primus.

solitus es

Vaniuis inefficax petat studium res quæ carent effectu, & ubi emolu-
mentum deest, negotii causa cesset inquiri, hoc uidelicet pacto, quia
nostri temporis etumosa miseria non dicendi petit studium, sed ui-
uendi flet ergastulum, nec famæ assistendum poëtica, sed fami con-
sulendum domestica. Citius nunc aut quod amiseris fleas, aut quod
edas inquiras, quàm quod dicas inuenias. Vacat hoc tempore poten-
tibus opprimere, prioribus rapere, priuatis perdere, miseris flere. Quia soles Domine me-
as cachinnâtes sæpius nãnias lepore satyrico litas lubentius affectare, dum ludicro talia
uentilans epigrammate comœdica solita est, uernulitate mulcere. Additur, quia & mihi
nuper imperasse dignosceris, ut feriatas adfatim tuarum aurium sedes lepido quolibet
fusulto permulceâ. Parumper ergo ausculta, dum tibi rugosam sulcis anilibus ordior
fabulam, quam nuper Attica soporata falsura, nocturna præfule lucerna commentus
sum, ita somniali figmento delusam, quo non poëtam furentem aspicias, sed oniroctis-
tem soporis nugas ariolantem aduertas. Neq; enim illas Heroidarum arbitretis lucernas
meis præfules libris, quibus aut Sulpicille procacitas, aut Psyche curiositas declarata est,
neq; illam Phædræ quæ maritum Phædrum in tumultum duxit, aut Leandricos na-
tatus interceptit, sed quæ nostrum academicum thetotem ita usq; ad uitalem circum tu-
lit, quo pene dormientem Scipionem cœli ciuem effecerit. Verum respública uideat quid
Cicero egerit. Me interim discedentem à te Domine, dum quasi urbanis extortem nego-
tiis ruralis ocii torpor astringeret, euitans etumosa calamitatum naufragia, quibus pu-
blicæ incessabiliter uexatur actiones, arbitrabar agrestem secure adipisci quietem, ut pro-
cellis curarum celantibus, quo in torporem urbana tempestas exciderat, uelut Halcyone
nidali, placidam serenitatem illatica sermone tranquillior agitarem, sopitisq; in fa-
uilla silentii raucisoni iurgiorum classicis, quibus me Galogetici quassauerat impetus,
defecatam silétio uitam agere credidissem, ni me illuc quoq; mœtorum improbior an-
gina sequeretur, felicitatisq; nouerca fortuna (quæ amarum quoddam humanis in-
terferit semper negociis) me quasi pedissequa sectaretur. Nam tributaria in dies conuen-
tio compulsantium pedibus limen proprium triuerat, noua inditionum ac momenta-
nea proferens genera, quasi Myda rex ex homine uerteret, ut locupletes tacitus rigens au-
ri materia sequeretur. Credo etiam Paetoli ipsius fluentia conditis frequentibus desiccasse
se. Nec hoc tantum miseriarum ergastulum sat erat, addebat his, quod etiam bellici
frequenter incursus pedum domi radicem infigere iusserant, quo portarum nostrarum
pessulos aranearum cassibus oppletos quispiam non uideret. Agrorum enim domi-
nium gentes ceperant, nos domorum. Fructus enim nostros expectare licuit non frui.
Merces quippe nobis fuerat genialis, si uel ad manendum clausos relinquerent. Sed quia
nunquam est malum immortale mortalibus, tandem domini regis felicitas, aduētans
tis solis crepusculum mundo tenebris dehiscens, pauores absterlit. Et post torpentes
incessus, quæ tum bellicum profligauerat interdium, licuit tandem arua uisere, limi-
tes circuire. Egreditur nautarum in morem, quos tempestatum flagitameto contractos
exoptata reduces excipit ripa, & uelut parietum indumentis exuti post domesticas stationes
ambulare potius discimus quàm progredimur, & Matoneo uersui cõsimiles, Tandem
liberequus campo potitur aperto. Intuemur arua, quibus adhuc impressæ bellantium
plantæ muricatos (quod aiunt) sigillauerant gressus, & formidine menti nondum ex-
terfa hostes in uestigiis pauebamus. Terrorem enim pro si memoria miles hostis hater-
dem reliquerat. Sed Troasum in morem ostentabamus alterutrum loco, quorum reco-
dationem aut interitio celebrior faciebat, aut prada. Tandem inter sentosa nemorum
frutera,

fructa, quæ agrestis olim deseruerat manus, nam intercapedinante pauoris prolixitate tam largo fumo lurida parietibus aratra pendebant, & laborifera bouum colla iugales in uaccinam molliciem diduxerant callos. Squallebat uiduus sulcis ager, & herbidis sentibus oliuifero uertici minabatur. Ita enim nexili de syrmate meandrico gramine la-brusca coibat, quo septa herbosis radicibus tellus Triptolomicum contumax abnueret dentem. Ergo dum huiusmodi paliuræa præta incedente premerem planta, & roscidos florulenti uelleris colles spatianti metirem passu, defectum uoluntas peperit egredientis studio, sed utilitas ex labore successit. Diuertor arborei beneficiû umbraculi præsumens, quo me errati foliorum intextu Phœbi à torridis defensaret obtutibus, & circumfluam ramorum umbram, quam propriis radicibus præberet, mihi etiam concederet esse com-munem. Nam me auium quædam uernulitas, quæ fragili quadam dulcedine crispantes sibilos corneis edunt organulis, ad hoc opus allexerat, & laboris tam subita requies quoddam carminis expectabat melos.

Thespiades Hippocrene,
 Quæ spumanti gurgite
 Itrotat loquacis nymbi,
 Tinctas haustu musico,
 Ferte gradum properantes
 De uirectis collium,
 Vbi guttas florulentæ
 Mane rotat purpuræ,
 Humor algens, quem serenis
 Astra sudant nosibus,
 Verborum canistra plenis
 Reserate flosculis.
 Quicquid per uirecta Tempe
 Rapiat unda proliens

Hinnientis & recurfu
 Quam produxit ungula.
 Quicquid Ascræus ueterna
 Rupe pastor cecinit.
 Quicquid ex Athlantis gazis
 Vestra promunt horrea,
 Quod cecidit pastorali
 Mato sylua Mantuæ.
 Quod Mæonius ranarum
 Cachinnauit prælio,
 Parthasia candicanti
 Dente lyra concrepet,
 Ad meum uetusta carmen
 Secla nuper confluant.

Hoc itaq; sacrificiali carmine Gorgonei fontis aspergine madidas & præpetis unguæ ti-uo metulenta Pieridas abstraxi. Astiterant itaq; syrmate nebuloso lucidæ ternæ uiragi-nes, hedera largiore circumfluæ, quarum familiaris Calliope ludibundo palmulæ ta-ctu, meum uaporans pectusculum poëticæ pruriginis dulcedine spargit. Erat enim gra-uido (ut apparebat) pectore, crine neglecto, quem margaritis prænitens diadema con-strinxerat, talo tenus bis tinctam recolligens uestem. Quod credo & itineris propter dif-ficultatem, & ne meandricos tam subtilis elementi aliquatenus limbos aculeati herba-rum uertices scinderet. Astiti proptèr ergo, erectus in cubitum, ueneratus sum uerbofam uiraginem olim mihi poëtico uulgamam euidentius testimonio. Nec immemor cuius uerbofas fabulas propter scolariis rudimentis tumidas fetulis gestaueram palmas, & quia non mihi euidenti manifestatione quæ nam esset, liquebat, cur uenisset inquirò. Tum illa, Vna inquit è uirginali sum Heliconiadû curia, Iouis albo conscripta, quam olim Athenæam ciuem Rhomanus ordo colendam exceperat: ubi nouellos ita frutices edidi, quo eorum cacumina summis astris insererem. Ita uitæ famam linquentes hære-dem, quo magis celebriorem obitum protelarent. Ast ubi me Romulæ arcis conuentu bellicus uiduauit incursus, Alexandria conciliabula urbis exulata possederam, uariis do-gmatum imbutamentis, lasciua Græcorum præstruens corda, postq; Catonum rigores, Tullianasq; seueras inuersiones, & Varroniana ingenia, Apelleæ genti enerues sensus, aut satyra luseram, aut comœdico phasmate delectabam, aut tragica pietate mulcebam, aut epigrammatum breuitate condibam. Libebat me mea captiuitas, & licet nostræ ua-cuissent industriæ, inueniebat tamen animus, quibus inter mala arderet, nisi me etiam exinde bellis crudelior Galieni curia exclusisset, quæ pene cunctis Alexandria ita est an-giportis, quo chirurgicæ carnificinæ lanienæ plurius, habitaculis numeretur. denique

durior

m certando

certando ita remittunt in mortē, quo ferāt Charontem citius sopitūrum si collegio non donetur. Hanc orationem risus mollior terminabat. Itaq; meis quod euerteret, culminibus impetraui. Tum illa. Non paves inquit, musicum tuis receptare dogma penatibus, cum barbarorū motē auscultauerim, ita literarios mercatus penitus abdicare, ut hos qui primis elementorum figuris, uel proprium descripserint nomen, *castata* inquisitione in carnificinam raptassent. Tum ergo. Non ita est inquam, ut audieras, sed fama fuit, nam carmina nostra muse tantum ualent inter Martia tela, quanto dulcis aquæ saliente sitim restinguere tiuo. Et ut suum me amplius familiarem rescisset, illud etiam Terentianum adieci, olim isti fuit generi quæstus apud seculum prius. Nunc itaque literæ suos quicquid Helicon uerbalibus hortis enthecatum possederat, in ipsis potestatu culminibus hæditario iure transferre cantus extendunt. Illa exhilarata carminibus utpote quasi Mæonium senem ut uiseret recitantem laudatorio palmulæ tactu mullit meam cæsariem, percussaq; mollius ceruice quam decuit. Eia inquit, Fabiana Creōticis iam dudum nouus initiatus es mystes sacris. Ne quid ergo meo tibi desit tyrunculo, accipe patem dogmatis gratiam, & quatenus te nostra satyra lasciuienti uerborum rote percussit, uadatumq; te sui retinet amoris illecebra, redde quod sepiticon debes, & quicquid libet Niliacis exarate papyris, feriatis aurium sedibus percipe. Nec deerit historiæ ei quilibet effectus, cuius uisceribus te interstringi poposceris. Tum ego. Index libelli te sefellit generosa loquacitas, non mihi cornutus adulter arripitur, nec hymbre mendaci lusa Danaë uirgo cantatur, dum suo iudicio sibi deus prætulit pecudem, & hanc auro decepit quam potestate nequiuit. Nō suillo canimus morsu depastum iuuenis scemur, nec in libellis meis sub falsa alite puerilis pependit lasciuia. Non olorinis reptātem adulterū plumis oua pulligera uirginibus inculcantem, uel semina puerigera uisceribus infundentem, nec Lychnides puellas inquitimus, & Hero atque Plychen poëticas garrulātes ineptias. Dum hæc lumen quærit extinctū, illa deflet incensum, Psyche uidendo perdetet & Hero nō uidendo perisset. Nec referā uirginali figmento Aricinā lusam uiraginem, dum quæretet Iuppiter quod magis esse uelit quā fuerat. Mutatas itaq; uanitates manifestate cupimus, non manifesta mutanda fuscamus, ut senior Deus hinnitus exerceat, & Sol fulgoris igne deposito malit anilibus exarari rugis quā radiis. Certos itaq; nos præstolamur rerum effectus, quos repulsos mendacis Græciæ fabuloso commento quid mysticum in his sapere debeat, cerebrū agnoscamus. Tum illa. Vnde hæc tibi inquit homuncule tanta ignorantia scientia? Vnde etiam ratum ordinem ignorandi? Dum enim seculis intacta exquiris, ostendis te sapiēter scire quod nescis. Cui ego (si his quibus ignorare aliquid contigit) ne ipsum quidem nescire suum, scire contigerit, quanto satius eis erat etiam non nasci contingere, quā nasci ineffaciter uiuere: primum itaq; ego scientiæ uestibulum puto, scire quod nescias. Ad hæc illa, Tam secretis mysticisq; rebus uiuaciter pertractandis ampliora sunt autoritatum quærenda suffragia. Neq; enim quippiam ludicum quæritur, quo ludibundo pede metrica uerborum commoda satciamus. Sudor hic opus est palestantis ingenii, ne tam magnifici assumpta moles operis ipso fere medio conaminis impetu uiuacissimis destituta uanescat tractatibus, ergo etunt nobis Philosophia atq; Vrania cœlestis adiutrices operis asciscendæ. Nec enim deerit tuis lasciuens amica solatiis, ut dum te mysticæ artes anhelum tractando reddiderint, tute tua satyra ludentem excipiat. Quæso inquā munifica largitas, ne tu istam tuā satyram, cuius me dudum uadatum amote prædixeras, temere credas nostris penatibus. Tam & enim libens zelo sortitus sum ex affectu coniugium, ut si hanc suis obluentem ut pellicem uoluptatibus domo reppererit, ita sulcatis ungue genis in Heliconem remittat necesse est, quo eius diluēdis uulneribus Gorgonei ipsius fontis nequaquam fluenta sufficiant. Tum illa cachinnum quassans fragile colliso bis terq; pulsu palmulæ scemore nescis inquit Fulgenti rudis accola Pieridum, quantū satyram matronæ formident. Licet mulierum uerbalibus undis & cauidici cædant, nec grammatici mutant, rhetor

taceat,

taceat, & clamorem præco compescat, sola est quæ modum imponat furentibus, licet Petroniana subit albutia, hac etenim alludete, & Plautinæ satyræ dominatus obdormit, & Sulpicillæ Aufonianæ loquacitas deperit, Sallustianæq; symphonix, quavis præsens sit cantilena melos captandi, raucescit.

Solueret igniuomus mundi regione peracta,
 Quadrupedes gelidumq; rotis tepescerat orbem
 Rector, & auratis collis spoliabat habenis,
 Iam Phœbus disiungit equos, iam Cynthia iungit.
 Quasq; soror liquit, fratres pede temperat undas,
 Tum nox stellato mundum circumlita peplo,
 Cæcula rorigenis pigrescere iusserat alis,

Astrigeróq; nitens diademate luna bicornis,
 Bullatum biuugis conscenderat æthera tauris,
 Iam simulachra modis mentis fallentia plastis,

Mollia falsidicis replebat stramina signis. & ut in uerba paucissima cōferam, nox erat. Cuius nomen noctis iam dudum oblitus, ut insanus uates uersibus delirabam. Dum subito agrestis illa, quam dudum uideram hospita oborto impetu cubicularias impulsu fores irrupit, inopinanterq; me iacentem repetiens marcentia languore somni lepido lumina, rapido atq; admodum splendefice intermicanti quodam sui uultus coruscamine pepulit. Erat enim ultra solitum eminens mortalitatis aspectum, deniq; pigre adhuc quietis indicium rotatis naribus ructuantem, repentina hostii crepitatione turbauit. Hanc præibat florali lasciuens uirguncula petulantia, hedera largiore circumflua, improbi uultus & ore cōtumeliarum sarcinis grauidò: Cuius ^{ironicum} hyronicum lumen tam rimabunda uernulitate curtebat, quo mentes etiam abstrusas temulèis inscriptionibus depinxisset. Musæ enim latera sarciebant altrinsecus duæ, quarum dexterior uerecunda quadam maiestate subnixa elata frontis Polymnia argenteis astorum purgauerat margaritis, cuius phaleratum exoticis diadema carbunculis corniculata lunæ sinuatio deprimebat, ac cæulanti peplo circumlita hyalinæ cauitatem spheræ offeo fastigatus tigillo uersabat. Visus itaq; luminis tam elata cōtemplatione cælitus erigebatur intuitus, quo pene foribus superna intuens pollicem illisisset. Leuicomes lateris refugo quodam cōtemplatu secretior humanos intuitus uelamine quodam arcano uitabat, huius ninguida canis albensibus nitebat casaries, rugaq; crispato multiplici supercilio rancidum se quiddam cōsopire promittebat. Tardior incessus erat, & ipsa ponderationis grauedine uenerandus. Tunc Caliope prouinciam loquacitatis ingressa, his te inquit Fulgenti tutricibus sponderam largitum. Quarū sequax si fueris, celeriter raptum ex mortali cælestem efficiet, astrisq; non ut Neronem poëticis laudibus, sed ut Platonem mysticis interferent rationibus. Neq; enim illos de his expectas affectus, quos aut poëma ornat, aut deslet tragœdia, aut spumat oratio, aut cachinnat satyra, aut ludit comœdia, sed in quibus Carneadis resudat elleborum, & Platonis auratum eloquium, & Aristotelis syllogisticum uerbiloquium. Nunc itaq; pande mentis cubiculum, & aureum fistulis audito nuncio mentibus intromitte quod excipis, sed enervata totum mortale quod tibi est, ne tam sacrati series dogmatis scrupulosi rite non resideat penetralibus. Ergo nunc de deorum primum natura, unde tanta malæ credulitatis lues stultis mentibus inoleuerit edicamus. Quamuis enim quidam sint, qui sprete capitis generositate arricinis atque Archadicis sensibus glandium quippiam sapiant, atque eorum altiori stultiæ uerbilo soporata caligentur ingenia, tamen nequaquam apud humanos sensus, nisi fortuitis compulsionibus moti nascuntur errores, ut etiam Chrysiippus de fato scribens ait, compulsionibus lubricis uoluuntur incurtus. Itaque primum omisso circuitu, nunc idolum tractum sit edicamus.

VNDE IDOLVM DICATVR.

D Iophantes, Lacedæmonum autor, libros scripsit antiquitatum xiiii. in quibus ait Syrophané Aegyptium familia substantiâq; locupletē filium genuisse, quē uoluit enormis substantiæ successorē ineffabili, ultra quā paternitas exigebat affectu erga filium deditum. Isq; dum aduersis fortunæ incurfibus taperetur, patri crudele geminæ orbitatis dereliquit elogium, & ut posteritati perpetuale suffragium denegasset, & substantiæ propagandę subitam interceptionē obiceret. Quid igitur faceret, aut foecunda paternitas hac sterilitate damnata, aut felix substantia in successione curata, parum erat non habere, quod habuit, nisi etiam esset, qui obtineret quod reliquit. Deniq; doloris angustia, quæ semper inquirit necessitatis solacium filii sibi simulachrum in ædibus instituit. Dumq; tristitiæ remedium quærir, seminariū potius doloris inuenit, nesciens quod sola sit medicina miseriarū obliuio. Fecerat enim ille, unde luctus resurrectionis in dies acquireret, nō in quo luctus solatium inueniret. Deniq; idolum dictum est idodinū, quod nos latine species doloris dicimus. Namque uniuersa familia in domini adulationē, aut coronas plectere, aut flores in ferre, aut odoramenta simulachro succedere consueuerat. Nonnulli etiam feruorum culpabiles domini furiam euitantes ad simulachrum profugi ueniam merebātur, & quasi salutis certissimo collatori, florum aut thuris offerebant munuscula, timoris potius effectū quā amoris affectu. Deniq; huius rei non immemor & Petronius ait, primus in orbe deos, fecit timor. Nam & Mintanor musicus in Chromatopion libro musicæ artis, quē scripsit ait, Dominum doloris, quē prima conpuctio humani finxit generis, exin in ueteratus error, humanis pedetentim confertus disciplinis, baratto quodam sæuæ crudelitatis prolabitur.

Saturnus.

S Atarnus Pollucis filius dicitur, Opis maritus senior, uelato capite falcem gerens, cuius uitalia abscisa & in mare proiecta Venerem genuere. Itaq; quid sibi de hoc philosophia sentiat audiamus. Tum illa. Saturnus primus in Italia regnum obtinuit, hicq; per annone prerogationē ad se populos attrahēs à saturando dictus est Saturnus: Opis quoq; uxor, eo quod opem esurientibus ferret dicta est, Pollucis etiam filiū, siue à pollēdo, siue à pollucibilitate, quam nos humanitatem dicimus. Vnde & Plautus in comœdia Epidici ait, Bibite, pergræcamini pollucibiliter. Velato uero capite ideo fingitur, quod omnes fructus foliorū obnupti tegantur umbraculo. Filios uero suos comedisse fertur, quod omne tempus quodcunq; gignit, cōsumit. Falcem etiam fert non immerito, siue quod omne tempus in se uergat, ut curuamina falcium, siue propter fructū, unde etiam & castratus dicitur, quod omnes fructuum uires abscisæ atq; in humoribus uiscerū ueluti in mare proiectæ, sicut illic Venerem, ita & libidinem gignant necesse est. Nam & Apollophanes in epico carmine scribit Saturnum quasi sacrum *vδv*, *vδs* enim græce sensus dicitur, aut satorem *vδ*, quasi diuinum sensum creantem omnia, cui etiam quatuor filios subiiciunt, primū Iouem, secundū Iunonem, tertium Neptunum, quartū Plutonem, & quasi Poli filium quatuor elementa gignentem, id est, primum Iouem ignem, unde & *Zeus* græce dicitur, *Zeus* enim græca significatione siue uita siue calor dici potest, siue quod igne uitali animata omnia dicerentur, ut Heraclius uult, siue quod hoc elementū caleat, secundū Iunonem, quasi aërem, unde *ηρα* græce dicitur, & quamuis aërem masculū ponere debuerint, tamen ideo soror est Iouis, quod hæc duo elementa sibi sunt ualde consocia. Ideo Iouis & coniugem, quod maritatus aër igne feruescat. Nā & Theopompus in Cypriaco carmine, et Hellanicus in Diosphilologia, quam descripsit, ait Iunonem ab Ioue uinctā catenis aureis, & degrauatam incudibus ferreis. Illud nihilominus dicere uolentes, quod aër igni cœlesti coniunctior duobus deorsum elementis misceatur, id est, aquæ & terræ, quæ elementa duobus superioribus grauiora sunt.

Neptu

Neptunus.

Neptunū uero tertium aquarū uoluerit elementū, quē ideo Græci etiam Posidonā nuncupāt, quasi *ποσειδων* quod nos latine facientē imaginē dicimus, illa uidelicet ratione quod hoc solū elementū imagines in se formet spectantiū, quod nulli alii ex quatuor competat elemētis. Tridentē uero ob hanc rem ferre pingitur, quod aquarū natura triplici uirtute fungatur, id est, liquida, foecūda, potabili, huncet Neptuno Amphitriten in coniugiū deputāt, *ἀμφι* enim græce circūcirca dicimus, eo quod omnibus tribus elemētis aqua cōclusa sit, id est, in cœlo, in aëre, in nubibus, & in terra, ut sunt fontes & putei.

Pluton.

Quartū etiam Plutonē dicunt terrarū præfulē, *πλούτος* enim græce, diuitiæ dicuntur, solis terris credentes diuitias deputari: hunc etiā tenebris addictū dixere, quod sola terræ materia sit cunctis elemētis obscurior. Scepterū quoq; in manu gestat, quod regna solis competant terris.

Tricerberus.

Tricerberū uero canē eius subiiciunt pedibus, quod mortaliū iurgiorū in uidiæ ternario cōsistentur statu, id est, naturali, causali, accidentali. Naturale est odiū, ut canū, leporum, luporū, & pecudū, hominū, & serpentū, Causale est ut amoris zelus atq; in uidiæ: Accidens est, quod aut uerbis casualiter oboritur ut hominibus, aut comestiones propter, ut iumentis.

Furiæ.

Hic quoq; etiā tres furiæ deseruire dicunt, quarū prima est Alecto, *ἀλεκτω* enim græce impausabilis dicitur: Alia Tisiphone, *τισιφώνη* aut quasi *τῶτων φώνη*, id est, istarū uox: tertia Megæra, megæra enim est quasi *μεγάλη εἰς*, id est, magna contentio, primū est ergo non pausando furiā concipere: secundū est in uocem erūpere: tertiū iurgii protelate.

Fata.

Tria etiā ipsi Plutoni destināt fata, quarū prima Clotho, secunda Lachesis, tertia Atropos, *κλώθω* enim græce euocatio dicitur, *λάχεσις* uero fors nūcupatur, *ἄτροπος* quoque sine ordine dicitur: hoc uidelicet sentire uolentes, quod prima sit natiuitatis euocatio, secūda uitæ fors, quē admodū quis uiuere possit, tertia mortis conditio, quæ sine lege uenit.

Harpiæ.

Harpiæ etiā tres inferis Vergilius deputat, quarū prima *ἄελλω*, secūda *ἄκνυπτεκ*, tertia *κελαινώ*, Harpia enim græce rapina dicitur. Ideo uirgines, quod omnis rapina arida sit & sterilis. Ideo plumis circūdatae, quia quidquid rapina inuaserat, celat. Ideo uolatiles, quod omnis rapina ad uolandū sit celerrima, *ἄελλω* enim græce quasi *ἔλωρ ἄλλω*, id est, alienū tollens, Ocypete, id est, citius auferens, Celænum uero græce nigrū, unde & Homerus prima Iliados rapsodia, *ἀετὰ πρὶ ἅμα κελαινών ἑρωήσιν πρὸ δὲ δρυὶ*, id est, statim niger tuus sanguis emanabit per meā hastā, hoc igitur signare uolentes, quod primum sit alienum concupiscere, secundū concupita inuadere, tertium celare quod inuadit.

Proserpina.

Plutoni quoq; nuptā uolunt Proserpinā Cereris filiā. Ceres enim græce gaudiū dicitur, & ideo illam frumenti deam esse uoluerūt, quod ubi plenitudo fructuum sit, gaudia semper superabundant necesse est, Proserpinā uero quasi segetē uoluerunt, id est, terram radicibus proserpentē, quæ & *ἐκάτη* græce dicitur, *ἐκατὸν* enim græce centum sunt, & ideo hoc illi nomen imponunt, quia centuplicatū Ceres profert fructum.

Ceres.

Hanc etiā mater cum lampadibus raptam querere dicitur, unde & lampadum dies Cereri dedicatus est, illa uidelicet ratione, quod hoc tempore cum lampadibus, id est, cum solis fetuore seges ad metendum cum gaudio requiratur.

Apollo.

Apollinem solem dici uoluerunt, *ἀπόλλων* enim græce perdens dicitur, quod fetuore suo omnē succum uirentiū decoquendo perdat herbarū. Hunc etiā diuinationis deum uoluerūt, siue quod sol omnia obscura manifestat in lucem, seu quod in suo processu & occasu eius orbita multimodos significationū monstret effectus. Sol uero dicitur aut ex eo quod solus sit, aut quod solite per dies surgat & occidat, huic quoq; quadrigam scribūt illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum uarietatibus anni circulum

peragat, aut quod quadrifido limite diei metiatur spacium, unde & ipsius equis cōdigna sic nomina posuerūt, id est, Erytheus, Aetæon, Lāpos, Philogeus, Erytheus græce rubēs dicitur, quod à matutino sol lumine rubicundus exurgat: Aetæon splendens dicitur quod tertiæ horæ momentis uehemens infistat, lucidior fulgeat: Lampos uero dum ad umbilicum diei centrātū conscenderit circulū: Philogeus græce terram amans dicitur, quod hora nona procliuior, uergens occasibus pronus incumbat.

Coruus.

IN huius etiā tutelam coruum ponunt, siue quod solus contra rerum naturā in mediis ipsis æstiuis feruoribus ouiparos pullulet fœtus. Vnde & Petronius:

Sic contra rerum naturæ munera notæ

Coruus maturis frugibus oua refert. Siue quod in horoscopicis libris secundum Anaximandrū, siue etiā secundū Pindarū solus inter omnes aues significatiōes habeat uocum.

Laurus.

IN huius etiā tutelam laurū ascribunt, unde etiā eum amasse Daphnen dicunt Penei fluminis filiā: & unde laurus nasci posset, nisi de fluuijalibus aquis: Maxime quia & eiusdem Penei fluminis ripæ lauro abundare dicuntur. At uero amica Apollinis ob hanc rem uocitata est, quia illi, qui de interpretatione somniorū scripserunt, ut Antiphon Philocrus, & Attemon, & Serapion Acalonites, promittant in libris suis laurum si dormientibus ad caput posueris, uera somnia esse uisuros.

De nouem musis.

Hic etiam Apollini nouē deputant musas ipsumque decimū musis adiiciunt, illa uel delicta causa quod humanæ uocis decē sint modulamina, unde cum decachorda Apollo pingitur cithara. Sed & lex diuina decachordon dicit psalteriū. Fit ergo uox quatuor dentibus è contra positis, quos lingua percutit, è quibus si uno minus fuerit sibilum potius quàm uocē reddat necesse est. Duo labia uelut cymbala uerborū cōmoda modulantia: lingua ut plestrū, quæ curuamine quodā uocalē format spiritū, palatū cuius concantitas profert sonū: Gutturis fistula, quæ tereti meatū spirituale præbet excursu: & pulmo, qui uelut aceruus follis concepta reddit ac reuocat. Habes ergo nouem musarū uel Apollinis ipsius redditā rationē, sicut in libris suis Anaximander Lampfacenus, & Leophantes Heracleopolites exponunt: quod & alii firmāt, ut Pisander Physicus & Euxemenes in libro *θεολογικῶν*. Nos uero nouē musas doctrinæ atque sciētiae dicimus nodos, hoc est, prima Clio quasi prima cogitatio discendi, κλέος enim græce fama dicitur, unde & Homerus, *ἡμῆς δὲ κλέος οἶον ἀκούμεν ὅσ' ἐ τι ἰδμεν*, id est, Nos uero solā famā audiuius, neque quid scimus, & in alio loco, *ἢ κλέος ἐρὺν παρ' ἑλλάδα ἢ μέσοι ἀργος*: & quoniā nullis sciētiam querit nisi in qua famæ suæ protelet dignitatē, ob hanc rem prima κλέω appellata est, id est, cogitatio querendæ sciētiae: secunda *ἐν τέρπει*, quod nos latine bene delectās dicimus, quod primum sit sciētiam querere, secundū sit delectari quod querat: tertia *μελοποιή* quasi *μελετή ποιουμένη*, id est, meditationē faciēs permanere, ut primū uelle, secundū desiderare quod uelis, tertiū instare meditādo ad id quod desideras: quarta *θάλασσα*, id est, capacitas, uelut si dicatur *τιθέεις θάλασσαν*, id est, ponens germina, unde & Epicharmus comicus in Diphilo comœdia ait: *θαλάσσω ὡς ἔθλεπει θάλιμος ἐπὶ ταφῶν*, id est, getmen dum non uidet fames consumit: quinta *πολυμνησιον* quasi *πολυμνήμιον*, id est, multa memoriā faciēs dicimus, quia post capacitatē est necessaria: sexta *ἔρατώ*, id est, *ἑύρων ὁμοιον*, quod nos latine inueniens simile dicimus, quia post sciētiam & memoriā iustū est ut aliquid simile & de suo inueniat: septima *τῶν ψυχῶν*, id est, delectās instructione, unde et Hermes in Pimādre libro ait: *ἀκαροστροφῆς ἢ κάφρ σώματος*, id est, absque instructione escæ & uacuo corpore: ergo post inuentiōnem oportet te etiā discernere ac diiudicare quod inuenias: octaua *ὕρανια*, id est, cælestis, post diiudicationē enim eligis quid dicas, quid despuas, eligere enim utile, caducumque, despuere cæleste ingeniū est: nona *καλλιόπη*, id est, optimæ uocis, unde & Homerus ait: *θεῶν ὁπὰ φωνισίας*, id est, deæ uocē clamātis, ergo hic erit ordo: primū est uelle doctrinā: secundum est delectari quod uelis: tertiū est instare ad id quo delectatus es: quartum est capere id, quod instas: quintū est memorari quod capis: sextū est inuenire de tuo simile ad id quod memineras: septimū est iudicare quod inuenias: octauum est eligere de quo iudicas: nonum bene proferte quod elegeris.

Hic

Phaëton.

Hic etiam cum Climene nymp̄ha coiēs Phaëtona dicitur genuisse, qui paternos cura
 rus affectas sibi atq; mundo cōcremationis detrimēta cōflauit. Semper ergo sol cum
 aqua coiens aliquos fructus gignat necesse est, qui eo quod terris exiliētes appareāt,
 phanontes dicuntur, φαίνου enim græce apparet dicitur, qui quidē fructus ad maturita-
 tem sui, solis ardorē querant necesse est, quo accepto omnia feruoris incendio consumantur.
 Huius etiā sorores Atethusa, Lampetusa, quæ gēmeis ac translucētibus fraterna deplō-
 rant guttis in cēdia, succinaq; diruptis iaciunt inaurata corticibus. Soror etiā totius germis
 nis arbor est, quæ una eademq; feruoris humorisq; iugalitate gignitur. Itaq; istæ arbores,
 quæ succinum sudant, dum maturis frugibus solis feruor torrentibus ipsis Iunio Iulioq;
 mensibus incendiōsior cancri atq; leonis tetigerit metas, tunc istæ arbores estu ualido fissis
 corticibus succum sui liquoris, in Eridano flumine aquis durandum emittunt.

De Typho, Sagittis, & Pythone.

His Typhū quoq; Apollinis adiiciunt, quod sol & præterita nouerit, & præsentia cer-
 nat, & uisurus sit futura. Arcum uero huic sagittasq; conscribunt, siue quod de cir-
 culo eius radii in modū sagittarū exiliāt, seu quod suorū radiorū manifestatione omnem
 dubietatis scindat caliginē, unde etiā Pythonē sagittis interemisse fertur, πύθων enim græce
 credulitas dicitur, & quia omnis falsa credulitas (sicut serpentes) luce manifestante depris-
 mitur Pythonem eum intermisisse dicunt.

Quare sine barba dicatur cum pater dicatur

Quia occidendo & renascēdo semper est iuuenior, si ut quod nunquā in sua uirtute
 deficiat, ut luna quæ crescit & minuitur. Mercurius.

Si furtis præsuere di, non erat opus criminibus iudice, ex quo culpæ habuere coelestem
 auctorē. Mercuriū dicunt præfuisse negociis, uirgā ferentē serpentibus nexā, pennatis
 quoq; talaribus præditū. Hunc etiā internuntiū furatrinūq; Deum. Quid sibi uero huius
 nominis atq; imaginis significatio differat, edicamus, Mercuriū dici uoluerit quasi mercū
 cutam. Omnis ergo negociator dici potest Mercurius.

Quare pennas.

Pennata uero talaria, quod negociantiū pedes ubiq; pergendo quasi pennati sint.

Quare uirgam.

Virgam uero serpentibus nexam ob hoc adiiciunt, quod mercatoribus det aliquans
 do regnum ut sceptrū, & uulnus ut serpentū.

Quare galerum & gallum.

Galero enim coopetto capite pingitur, quod omne negocium sit semper absōsum.
 Gallum quoq; in eius ponunt tutelam, siue quod omnis negociator semper in uigi-
 let, seu quod ab eius cantu surgant ad peragenda negocia.

Quare Hermes.

Hermes quoq; dicitur græce ab eo quod est ἐρμηνεύσαι, quod nos latine differere dici-
 mus, illa uidelicet causa quod negociatori linguarum sit differtio necessaria, utraq;
 enim regna permeare dicitur superna atq; inferna, quod modo uentis in altum na-
 uigans currat, modo demersus inferna tempestatibus appetat.

Quare fur, quare celer dicatur.

Hinc etiā Deum furi & præfulem uolunt, quod nihil intersit inter negociantis rapis-
 nam atq; petitiū, fatantisq; deierationē ac raptū. Stellā uero, quæ σίλωυ græce nū-
 cupatur, quam ei Pagani ascribunt, ex quo etiā diei nomen in uenere, tanto celerior
 planetis omnibus currit, ut septima die suos permeet circulos, quod Saturnus xxiiii. annis,
 & Iuppiter xii. possunt, unde etiā Lucanus ait. Motuq; celer Cyllenius hæret.

Quare Argum occidisse dicatur.

DEniq; etiā Argum luminū populositate consēptū interemisse fertur, dum ocu-
 lorum immensam unius corporis segetē ubiq; uiua circūspectione florentem
 singularis uulnecis recursum falcifero messuisset curuamine. Quid sibi ergo tam

m 4 fabulosum

fabulosum Græciæ cōmentum uelit: nisi quod etiā centū custodes totidemq; astutos sine negotiatiōe uagos (unde & ἀργός græce uagus dicitur) & furantis astutia, & negociantis circumuenit astuta, falsatq; cautela. Solet igitur alludere his speciebus & honeste médax Græcia, & poëtica garrulitas semper de falsitate ornata phaleratior, ut & Danaë hymbre aurato corrupta est, non pluuia sed pecunia.

Ganymedes.

Traptū Ganymedē aquila non uere uolucris, sed bellica præda. Iuppiter enim ut Anacreon antiquissimus auctor scripsit, dum aduersus Titanas, id est, Titani filios (qui frater Saturni fuerat) bellū assumeret, et sacrificiū Cælo fecisset, in uictoriæ auspiciū, aquilæ sibi adesse prosperum uidit uolatū, pro quo tam felici omine præsertim, quia & uictoria cōsecuta est, in signis bellicis sibi aquilā aureā fecit, tutelæq; suæ uirtuti dedicauit, unde & apud Romanos huiuscemodi signa tracta sunt. Ganymedem uero bellando his signis præuentibus rapuit, sicut Europam in tauro rapuisse fertur, id est, in naue tauri picturam habente, & is idem in uacca similiter, in nauī huiuscemodi picturæ. Deniq; ut hoc certius esse cognoscas, nauigium Isis Aegyptus colit.

De Perseo & Gorgone.

Perseū fertur Medusæ Gorgonis interfectore. Gorgones uolere dici tres, quartū prima Stheno, secunda Euryale, tertia Medusa: quartū quia fabulā Lucanus & Liuius scripserunt, poëtæ grāmatorū scholaribus rudimentis admodū celebrissimi, hanc fabulā referre superfluū duximus. Theocritus antiquitatū historiographus refert Phorcū fuisse regē, qui tres filias locupletes dereliquit. Quartū Medusa maior, quæ fuerat locuples, regnūq; incolēdo fructificandoq; ampliauerat, unde & Gorgon dicta est, quasi georgon, nā γεωργοί græce agricultores dicuntur. Serpentino uero capite ideo dicta est, quod astutior fuerit: Cuius regnū opimū Perseus inuadens ipsam quidē interemit. Ideo uolaticus dicitur, quod nauibus uenerit, cuius capite, id est, substantia ablata, diuor factus non parua regna obtinuit. Deniq; & Atlantis regnū inuadēs, quasi per Gorgonis caput, id est, per substantiā eius eum in montē fugere cōpulit. Vnde in montē cōuersus dicitur esse. Tamen quid hac sibi tam subtili sub imagine ornatrix Græcia sentire uoluerit edicamus. Gorgonas dici uoluerunt tres, id est, tria terroris genera: primus quippe terror est qui mentē debilitat, secundus qui profundo quodā terrore mentē spargit, tertius qui nō solū mētis intentū uerū etiam caliginē ingerit uisus: unde & nomina tres Gorgones accipere, δυνω enim græce debilitas dicitur, unde & asteniā infirmitatē dicimus, secunda euryale, id est lata profunditas, unde & Homerus πολλὴν εὐρυάγλαι, id est, Troiā latas uias habentem. Itaq; medusam quasi μὴ ἰδῆσθαι quod uideri nō possit. Hos ergo terrores Perseus adiuuante sapientia interfecit. Ideo auersus uolat, quod uirtus terrore nunquā aspicit, speculum ergo ferre dicitur, quod omnis terror non solū in corde sed etiā in figura transeat. De sanguine eius nasci fertur Pegasus in figurā famæ cōstitutus. Virtus enim dum terrore amputauerit, famā generat, unde uolare dicitur, quia fama est uolucris, unde & Tiberianus, Pegasus hinniens transuolat æthrā. Ideo & Mūsas fontem ungula sua rupisse fertur, quod musæ ad describendū famā heroum, aut sequantur priorū aut indicent antiquorum.

De Admeto & Alceste.

Sicut nihil benigna superius cōiuge, ita nihil infesta crudelius muliere. Quāto enim sapiens pro uiri salute suā opponit animā pignori, tanto maligna ad mariti mortē etiā suā reputat nihili. Ergo cōiunx quantū iure cōuinctior, tantū est aut morū dulcedine mellea, aut felle maliciæ toxica, est quippe aut perpetuale refugium, aut perēne tormentū. Admetus rex Græciæ Alcestem in coniugio petiit, cuius pater edictum proposuerat, ut si quis duas feras sibi dispares suo currui iungeret, ipse illam in coniugio accepisset. Is igitur Admetus Apollinem atque Herculem petiit, qui ei ad currum leonem, & aprum iunxerunt. Itaq; Alcestem in coniugio accepit. Cūq; in infirmitatem Admetus decidisset, & mori se comperisset, Apollinem deprecatus est. Ille uero dixit se ei aliquid nolle præstare, nisi si quis se de eius propinquis ad mortem pro eo uoluntarie obtulisset, quod uxor fecit. Itaq; Hercules dum ad tricerberū canem abstrahendū descenderet, etiā ipsam de inferis leuat.

Admetum

Admetū posuere in modum mentis, ideo Admetus nuncupatus est, quasi quē adire poterit metus. Hic itaq; in coniugio Alcesten desiderat, ἀλκή enim græce præsumptio dicitur, unde & Humerus ait ἀλλὰ δὲ βίη φρεσίν, ὅτι τῆς ἀλκῆς, nō est aliqua uirtus in mentibus, neq; aliqua præsumptio. Ergo mens præsumptionem sperans, sibi coniungi duas feras suo curui subiungat, id est, suæ uitæ duas uirtutes asciscat, animi & corporis: leonem ut uirtutē animi, aprum, ut uirtutem corporis. Deniq; & Apollinem & Herculem sibi propiciet, id est, sapientiam & uirtutem. Ergo præsumptio semetipsam ad mortem pro anima obicit, ut Alceste, quam præsumptionem quamuis in peticulo mortis deficientem, uirtus de inferis reuocat, ut Hercules fecit.

FVRII PVBLII FVLGENTII

MYTHOLOGICARVM LIBER II.

Tudens mi Domine tuo reuerendo imperio, meam stultitiā uelut naufragō commisi iudicio, bifida ambiguitate suspēsus, utrum ne lector quilibet laudet cōstructa, aut destruat laborata. Sed quia nullatenus hæc nostrum aut nomen extollunt, aut crimen officiunt, illo uidelicet pacto, quod si ab his lector melius sapit, Deum præferat, qui meliora cōcessit. Sin uero ab his minus aliquid desipit, ipsum præferat, qui ista contribuit, ergo & hæc non nostra sunt, sed eius donū, & quæ ampliora eueniunt, nō hominis, sed diuinū est largimentū. Sicut enim liuoris nota est silere quod nouerā, ita crimen non est enarrare, quod senserā, ergo si his amplius sapis, lauda mentem purissimā, quæ quod habuit nō negauit, sed si hæc ante nescieras, habes arenam nostri studii, ubi tui exerceas palestram ingenii.

De iudicio Paridis.

Philosophi tripartitam humanitatis uoluerunt esse uitam, ex quibus primam theoreticam, secundā practicā, tertiam philargicam uoluere, quas nos latine contemplatiuā, actiuam, uoluptatiā nuncupamus, ut etiā Propheta ait, Beatus uir qui non abiit in consilio impiorū, & in uia peccatorū non stetit, & in cathedra pestilentiae non sedit, id est, non abiit, nō stetit, non sedit. Prima igitur contemplatiua est, quæ ad sapientiam & ueritatis inquisitionē pertinet, quam apud nos episcopi, sacerdotes, ac monachi, apud illos philosophi gesserunt. Quos nulla lucri cupiditas, nulla furoris insania, nullū liuoris toxicum, nullus uapor libidinis, sed tantum indagandæ ueritatis contemplandæq; iusticiæ cura macerat, fama ornat, pascit spes: secunda actiua est, quæ tantū uitæ cōmodis anxia, ornatus petax, habendi in satiata, rapiendi cauta, seruādi sollicita geritur. Plus enim quod habeat cupit, quàm quod sapiat querit, nec considerat quod expediat, ubi intercedit quod rapiat. Deniq; ideo non præstat stabile, quia non uenit honeste, hanc enim uitā penes antiquos aliqui tyranni, penes nos mundus omnis gerit. Voluptaria uero uita est, quæ libidini tantūmodo obnoxia, nullum honestū reputat bonū, sed solā uitæ appetens corruptelam, aut libidine mollitur, aut homicidiis cruentatur, aut rapina succenditur, aut liuoribus rancidatur. Sed hoc penes illos Epicurei ac uoluptarii, penes uero nos huiusmodi uita natura non crimen est, & quia bonum nemo gerit, nec nasci bonū licet. Id itaq; considerantes poëtæ triū deartū ponunt certamina, id est, Mineruā, Iunonem & Venerem de formæ qualitate certantes. Ideo uero Iouem non posse de his iudicare dixere, siue quod præfinitū mūdi iudicium ignorabant, siue quia in libertate arbitrii constitutum hominem crederent. Quod itaq; si uelut Deus Iuppiter iudicasset, damnādo duas, unam tantūmodo terris uitam dimitteret. Sed ideo ad hominem iudicium transferunt, cui liberum deligendi debetur arbitrium. Sed bene pastor, quia nō ut sagitta certus, & iaculo bonus, & uultu decorus, & ingenio sagacissimus. Deniq; brutum quiddā desipiuit, & (ut ferarum ac pecudū mos est) ad libidinē potius limaces uisus intorsit, quàm uirtutem aut diuitias inquisiuit. Sed quid sibi tres deæ de tribus uitatū ordinibus uendicent, edicamus.

Primam

Minetua.

Primam uitam theoreticam, quam nos in contemplandæ sapientiæ honore dicimus. Ideo de Iouis uertice natam dicunt, quia ingenium in cerebro positum sit. Ideo armatam, quod munita sit. Gorgona etiam huic addunt in pectore, quasi terroris imaginem, ut uir sapiens terrorem contra aduersarios gestet in pectore: Cristam cum galea ponunt, ut sapientis cerebrum & armatum sit & decorum. Vnde & Plautus in Trinummio ait: Fungino genere est, capite se totum tegit. Triplici etiam ueste subnixæ est, seu quod omnis sapientia sit multiplex, seu etiam quod celsata. Longam etiam hastam fert, quod sapientia longe uerbo percutiat. Triplici etiam ueste, quod omnis sapientia testæ extrinsecus rarius agnoscat. In huius etiam tutela nostram uolunt, quod sapientia etiam in tenebris proprium fulgorè possideat. Inde etiam & conditricem Athenarum eam uolunt. Minerua denique & ἄθηνῶν græce dicitur quasi ἀθάνατος παρθένος, id est, immortalis uirgo, quia sapientia nec mori poterit, nec corrumpi.

Iuno.

Iunonem uero actiuæ præposuerunt uitæ. Iuno enim quasi à iuuando dicta est. Ideo & regnis præesse dicitur, quod hæc uita diuitiis tantum studeat. Ideo etiam cum sceptro pingitur, quod diuitiæ regnis sint proximæ. Velato enim capite Iunonem ponunt, quod omnes diuitiæ sint semper absconscæ, deam etiam partus uolunt, quod diuitiæ semper prægnaces sint, & nonnunquam abortiant, huius quoque in tutelam ponunt pauum, quod omnis uitæ potentia perax in aspectum sui semper quærat ornatus. Sicut enim pauus stellatæ caudæ curuamen concuans, antè faciem ornat, posterioraq; turpiter nudat. Vnde & Theophrastus ait in moralibus τὰ ἄλλα περιγυνοῦσι, id est, reliqua considera, & Salomon in obitu hominis nudatio operum eius. Huic etiam irim quasi arcum pacis adiungunt, quod sicut etiam ille ornatus uarios pinges arcuato curuamine momentaliter refugit, ita etiam fortuna quamuis ad præsens ornata, tamen est citius fugitiua.

Venus.

Venerem etiam uoluptariæ uitæ in similitudinem posuerunt. Venerem dici uoluerunt aut secundum Epicureos bonam rem, aut secundum Stoicos uanam rem. Epicurei enim uoluptatem laudant, Stoici uoluptatem damnant. Isti libidinè colunt, illi libidinè nolunt, unde & ἀφροδίτη dicta est, ἄφρος enim græce spuma dicitur, siue ergo, quod sicut spuma libido momentaliter surgat, & in nihilum ueniat. Siue quod concitatio ipsa feminis spumosa sit. Denique ferunt poetæ quod exectis falce Saturni uirilibus, atque in mare proiectis, exinde Venus nata sit. Illud nihilominus respondere uolens poetica uanitas, quod Saturnus græce χρόνος dicitur, χρόνος enim græce, tempus uocatur. Abscisæ ergo uires temporis, id est fructus falce quam maxime, atque in humoribus uiscerum uelut in mare proiectæ libidinem gignant necesse est. Saturitatis enim abundantia libidinè creat. Vnde & Terentius ait. Sine Cerere & Libero friger Venus. Hanc etiam nudam pingunt, siue quod nudos sibi affectatores dimittat, siue quod libidinis crimen nunquam celatum sit, siue quod nonnunquam nisi nudis conueniat. Huic etiam rosas in tutelam adiiciunt. Rosæ enim & rubent & pungunt, ut etiam libido. Rubet uetecundia opprobrio, pungit etiam peccati aculeo, & sicut rosa delectat quidem, sed celeri motu temporis tollitur, ita & libido libet momentaliter, & fugit perenniter. In huius etiam tutelam colubas ponunt, illa uidelicet causa, quod huius generis aues sint in coitu feruidæ. Huic etiam tres Charites adiiciunt, duas ad nos conuersas, unam à nobis auersam, quod omnis gratia simplex eat, duplex redeat. Ideo nudæ sunt Charites, quia omnis gratia nescit subtile, sed ornatum, hanc etiam in mari natantem pingunt, quod omnis libido rerum patiat naufragia. Vnde & Porphyrius in epigram. ait. Nudus, egens, Veneris naufragus in pelago. Concha etiam marina pingitur portari, quod huius generis animal toto corpore simul aperto in coitu misceatur, sicut luba in physiologis refert.

Parcite

De Hercule & Omphale.

D Arcite quæso iudices humanis ardoribus, quid enim puerilis aut muliebris sensus in amore efficiat, ex quo in libidinis pugna Herculea defudat uirtus. Mulieris enim illecebra maior est mûdo, quia quæ mundi magnitudo uincere nō potuit, libido cōpressit. Inuasit ergo uirtutem de crimine fœmina, quam mereri non potuit de natura. Hercules enim amauit Omphalen, quæ eum per sua sit & colit delicatos enervare contractus, & lasciuienti pollice fusi teretē rotare uertiginem. Hercules enim *ἠρακλῆς* græce dicitur, id est, *ἀνδραυ κλέος*, quod nos latine uitorū fortium famam dicimus. Vnde & Homerus ait *κλέος οἶον ἀκούομεν*, id est, solam famam audiuimus. Ideo & Alcei nepos dicitur. *Ἀλκή* enim græce, præsumptio interpretat̃. Nam & Alcmenam matrem habet, quasi *ἄλμοδ' ἐσέραι*, quod græce fallugo dicitur. Nam ex igne igneus, ut ex Ioue, & ex præsumptione ut ex Alceo auo, & ex falsedine sapientiæ, ut ex Alcmena quid nascitur nisi fortitudinis gloria: & tamen à libidine superatur, *ὀμφαλος* enim græce dicitur umbilicus. Libido enim in umbilico dominatur mulieribus, sicut lex diuina dicit. Non est præcisus umbilicus tuus, quasi diceret, non est peccatum tuum amputatum. Nam & matrix illic catenata constringitur, unde & epinephridia eodem loco firmandis fœtibus opponuntur. Ostenditur ergo, quod libido, quamuis etiam in uictam, possit superare uirtutem.

De Caco & Hercule.

S I fumum fares eruētuant, quis inuolantem dum negat agnoscat: ergo aut caliginem aut fumum obiicit, ne agnosci possit, aut in fumū uanescit substantia, quæ furtiue succedit. Cacus enim Herculis boues furatus esse dicitur, quos cauda in spelunca tractos abscondit, quem Hercules presso gutture interfecit, *κακόν* enim græce, malum dicimus, ergo omnis malitia fumum eruētuat, id est, aut quod contraria sit ueritati, id est luci, aut quod acerba sit uidentibus, ut fumus oculis, aut quod semper occultas obscurasq; cauillationes obiiciat. Ideo aut̃ & duplex, quod multiformis malitia nō simplex sit. Triplici etiā modo nocet malitia, aut in euidenti, ut potētior, aut subtiliter, ut falsus amicus, aut occulte, ut impossibilis latro. Ideo etiā sub tractos boues transuersis ducit uestigiis, quod omnis malignus aliena ut inuadat, transuersa defensionis utitur uia. Ideo & bona Herculis concupiscit, quia omnis malignitas contraria est uirtuti. Deniq; in spelunca abscondit, quia nunquam malignitas aperta liberiori fronte sit, sed uirtus & malos interfecit, & sua uindicat.

De Antæo & Hercule.

A Ntæus enim in modū libidinis ponitur, unde & *ἀντιου* græce, contrarium dicimus. Ideo & de terra natus, quod sola libido de carne cōcipitur. Deniq; tacta terra ualidior exurgebat. Libido enim quanto carni cōsensit, tãto surgit iniquior. Deniq; à uirtute gloriæ, quasi ab Hercule superatur. Nam denegato sibi terræ tactu moritur, altiusq; eleuatus materna nō potuit mutuari suffragia, quo euidenti suæ rei fabulā demonstrasset. Omnē enim mentē dum uirtus in altum sustulerit, & carnalibus eam etiā denegauerit aspectibus, uictrix statim exurgit. Ideo etiā & diu in certamine dicitur defudasse, quia rara est pugna, quæ cum concupiscentia uitisq; cōgreditur, sicut Plato in Moralib. ait: Sapiētes uiri maiorē cum uitis quàm cum inimicis pugna gerūt. Nā et Diogenes Cynicus cum dolore ramicū torqueretur, et uidisset homines ad Amphitheatrū cōcurrentes, dicebat, Qualis hominū stultitia, currūt spectare feris homines repugnantes, & me prætereunt cum naturali dolore certantem.

Tiresias.

Tiresias duos serpentes concumbentes uidit, quos cum uirga percussisset, in fœminam conuersus est. Iterum post temporis seriem eos concumbentes uidit, similiterq; percussit iterum est in pristinam naturam conuersus. Ideoq; dum de amoris qualitate certamen Iuno & Iuppiter habuissent, eum iudicem quæsierunt. Ille dixit tres uncias habere uirum amoris, & nouem fœminam. Iuno itata ei lumen ademisse, Iuppiter

Iuppiter uero ei diuinitatem concessit. Græcia enim quantum stupenda mendacio, tantum est admiranda cōmento. Tiresiam enim in modū temporis posuere qua, si *θεριναιων*, id est, æstiuæ petennitas, *θερος* enim dicitur æstas : ergo ex uerno tempore, quod masculinum est (quia eodem tempore clausura soliditasq; est germinum) dum cōiunctia sibi affectu animalia uiderit, eaq; uirga, id est, feruoris æstu percusserit, in fœmineum sexum conuertitur, id est, æstatis feruorem. Ideo uero æstatē posuere in modum fœminæ, quod omnia patefacta eodem tempore suis emergant folliculis. Et quia concipiendi duo sunt tempora, ueris & autumnis, iterum conceptu prohibito ad pristinam redit imaginē. Autumnus enim ita masculino corpore omnia constringit, quo constrictis arborum uenis uitalis succi cōmerciales transfennas interius stringens foliorū maculētam detundat caluitatem. Deniq; duobus diis, id est, duobus elementis arbiter quæritur igni atque aëri de genuina amoris ratione certantibus. Deniq; iustum profert iudicium. In fructificandis enim germinibus dupla aëri quàm igni materia suppetit. Aër enim & maritat in globis, & producit in foliis, & grauidat in folliculis. Sol enim maturare tantum nouit in granis. Nam (ut hoc certum sit) cæcatur à Iunone illa uidelicet causa, quod hyemis tempus aëris nubilo caligante nigrescat. Iupiter uero occultis uaporibus cōceptionem fatim ei futuri germinis subministrat, id est quasi præsciētiā. Nam ob hanc rem Ianus bifrons pingitur, quod & præterita & futura respiciat.

Prometheus.

Vlla quærantur ultra terris munimina, dum usq; in cœlū peruenerint furta, aut quæ securitas erit argēti & auri, ubi flamma potuit inuolati: Prometheū aiunt hominem ex luto finxisse, quem quidem inanimatum atq; insensibilem fecerat. Cuius opus Minerua mirata, spondit ei, ut si quid uellet de cælestibus donis ad suū opus adiuuandū inquireret. Ille nihil se scire ait, quæ bona in cælestibus haberētur, sed si fieri posset, se usq; ad superos eleuaret, atq; exinde si quid suæ figurinæ congruum cerneret, melius iniret, id est, propter septem liberales artes, uel propter septem planetas, qui in aëre currunt, oculatus arbiter præsumpsisset. Illa inter oras septem plicis clypei sublatum, cælo opificem detulit. Dumq; uideret omnia cælestia flammis animata uegetare uaporibus, clam ferulam phœbeacis applicās rotis, ignem furatus est, quem pectusculo hominis applicans animatum reddit corpus. Itaq; ligatum eum uulturi feræ iecur perenne præbentem, ut Nicagoras in Disthemitheia libro, quæ scripsit, primum illum formasse idolum refert, ex eo quod uulturi iecur præbeat, liuoris quasi pingat imaginem: unde & Petronius arbiter ait, cui uultur iecur ultimum pererrat, & pectus trahit, intimasq; fibras. Non est, quem tepidi uocant poëtæ, sed cordis mala, liuor atq; luxus: nam & Aristoxenus in Epimetheiorum libro, quem scripsit similia profert. Enimuero Prometheus quasi *προμυθιαυ*, quod nos latine prouidentiam dicimus, ex dei prouidentia & Minerua, quasi cælesti sapientia hominem factum. Diuinum uero ignem, quem uoluere, animam monstrant diuinitus inspiratam, quæ apud paganos dicitur de cælis tracta. Iecur uero Prometheus uulturi præbentem, quod nos cor dicimus, quia in corde aliquanti philosophorum dixerunt esse sapientiam. Vnde & Iuuenalis ait, Si leua in parte papillæ nil salit Arcadico iuueni. Deniq; uulturem in modum mundi posuere, quod mundus celeri quadam uolucritate uersetur, & cadauerū nascensium, occidentiumq; perennitate depascitur. Itaq; aliter ac sustentatur diuinæ prouidentia sapientiæ, quæ nec ipsa finiri nouit, nec mundus cessare ab eius elemētis aliquatenus possit. Deniq; Pandoram dicitur formasse, pandora enim græce omnium munus dicitur, quod anima munus sit omnium generale.

Adulterium Veneris.

Iuste uel sol Veneris depalat adulterium, quatenus luna solet eius celare secretum. Venus enim cum Marte concubuit, quam sol inueniēs Vulcano prodidit. Ille adamante catenas effecit, ambosq; religans dis turpiter iacentes ostendit. Illa dolens quinque filias

filias Solis amore succendit, id est enim Pasiphaën, Medeam, Phædræ, Circe, Dirce. Quid sibi de hoc poetica alludat garrulitas inquiramus: perstant nunc in nostra de hac fabula uita certa admodum testimonia. Nam uirtus corrupta libidine sole teste apparet, unde Ouidius in Metamorphoseon ait: Videt hic Deus omnia primus. Quæ quidem uirtus corrupta libidine turpiter catenata feruoris cōstructione tenetur. Hæc itaq; quinque Solis filias, id est, quinque humanos sensus luci ac ueritati deditos, quasi solis foetus hac corruptela fuscet, ob hanc rem etiã huiuscemodi nomina quinque ipsis Solis filiabus uoluerit. Primam Pasiphaën, ut uisum quasi *πασίφαινη*, quod nos latine omnibus apparentem dicimus. Visus enim reliquos quatuor sensus inspicit, quia & eum qui clamat uidet, & palpando notat, & degustando aspicit, & odorando intendit. Secundã Medeam, quasi auditũ, hoc est, *μυδὲν ἰδέειν*, quod nos latine nullã uisionẽ dicimus. Quarta Phædra quasi odoratus, uelut si dicatur *φέρον ἡδονῶν*, quasi afferens suauitatem. Quinta Dirce, saporis index, quasi *δαινοκρίνη*, quod nos latine acre iudicans dicimus.

De Vlyxi & Sitenis.

Irenes græce tractatoriæ dicuntur. Tribus enim modis illecebra amoris trahitur, aut cantu, aut uisu, aut consuetudine. Amatur enim quædam speciei uenustate, quædam etiam lenocinante consuetudine. Quas Vlyxis socii obturatis auribus transeunt. Ipse uero religatus transit. Vlyxes enim græce quasi *ὄλω φένος*, id est, omnium peregrinus dicitur. Et quia sapientia ab omnibus mundi rebus peregrina est, ideo astutior Vlyxes dictus est. Deniq; Sitenas, id est, delectationũ illecebras & audiuit & uidit, id est, agnouit & iudicauit, & tamen transit nihilominus. Ideo quia audita sunt, mortuæ sunt. In sensu enim sapiētis omnis uoluptatis affectus emoriunt. Ideo uolatiles, quia mentes amantium permeant celeriter. Inde gallinaceos pedes, quia libidinis affectus omnia quæ habet, spargit. Deniq; & Sirenes dictæ sunt, *σύνεσι* enim græce traho dicitur.

Scylla.

Cyllam ferūt uirginem pulcherrimã, quam Glaucus Antedonis filius amauit, quæ Circe Solis filia diligebat, irataq; Scyllæ fontẽ, in quo lanati solita erat uenenis infecit. Vbi illa descendens ab inguine lupis canibusq; marinis inserta est. Scylla enim græce quasi *σκύλλου* dicta est, quod nos latine confusionem dicimus, & quid confusio nisi libido est: quam libidinẽ amat Glaucus, *γλαυκός* enim græce lusciosus dicitur, unde & glaucomatã dicimus cæcitatem: ergo omnis qui luxuriã amat, cæcus est. Nã & Antedonis filius dictus est. Antedon enim græce, quasi antidon, quod latine cōtraria uidens dicimus, ergo lippitudo ex cōtraria uisione nascitur. Scylla enim in modũ ponit meretricis, quia omnis libidinosa, canibus lupisq; in guina sua necesse est misceat. Iuste ergo lupis & canibus mixta, quia nescit sua alienigenis deuorationibus saturare secreta. Sed hanc Circe odisse dicitur. Circe, ut ante dictũ est, manus diiudicatio uel operatio nuncupatur, quasi *χειρὸν κριτὴν*. Laborem enim manuũ & operationem libidinosa mulier non diligit, sicut Terentius ait, A labore procliuem ad libidinem accipit conditionem, de hinc quæstum occipit, hanc etiam Vlyxes innocuus transit, quia libidinem sapientia contemnit.

De Mida rege & Pactolo fluuio.

Ida rex Apollinem petiit, ut quicquid tetigisset, aurum fieret. Cumq; promississet, munus in ultionem conuersum est, cœpitq; sui uoti effectu torqueri. Nam quicquid tetigerat, aurũ statim efficiebatur. Erat ergo necessitas aurea, locuplesq; penuria, nam & cibus & potus rigens auri materia marmortabat. Itaq; Apollinem petiit, ut mala desiderata conuerteret. Responsũq; accepto, ut tercio caput sub Pactoli fluminis undas subderet. Quo facto, Pactolus deinceps arenas aureas trahere dicitur. Sed euidenter poetæ alluserunt argutiam, illa uidelicet causa, quod omnis appetitor auaritiæ, cum omnia pretio destinat, fame moritur, quod & Mida rex

erat. Sed collecta pecuniarum summa, ut Socrates Cigizenus in libris historiae scribit, quod omni censu suo Mida rex Pastoli fluium (qui in mare currere solitus erat) per innumerabiles meatus ad irrigandam prouinciam detiuauit, suaque expensa auaritia fluium fertilem reddidit, Mida enim graece quasi *μυδέν ιδων*, id est, nihil sciens. Auarus enim tantum stultus est, ut sibi prodesse non norit.

De Vulcano & Minerua.

Vlcanus cum Ioui fulmen efficeret, ab Ioue promissum accepit, ut quicquid uellet praesumeret. Ille Minerua in coniugium petiit, Iupiter impetrauit, ut Minerua armis uirginitate defendisset. Dumque cubiculum introiret, certando Vulcanus semen in pauiumetum eiecit, unde natus est Erichthonius, *εργε* enim graece certamen dicitur, *χθων* uero terra nuncupatur: quae Minerua in cista abscondit, draconemque custode appposito, Aglauro & Pandora comendauit: qui primus currum reperit. Vulcanum dici uoluerit, quasi furiae ignem, unde & Vulcanus dicitur, ueluti uoluntatis calor, quasi *βουλίκαπνος*. Denique Ioui fulgura facit, id est, furorem concitat. Ideo uero eum Mineruae coniungi uoluerunt, quod furor etiam sapientibus subrepat. Illa uero armis uirginitatem defendit, hoc est, omnis sapientia integritate morum contra furiam uirtute animi uindicat, unde quidem Erichthonius nascitur, *εργε* enim graece certamen dicitur, *χθων* uero non solum terra, quantum etiam inuidia dici potest, unde & Thales Milesius ait, ** ω χθων διοξης κοσμικης ηερυσις*, id est, inuidia mundanae gloriae consumptio, & quid nam aliud surripiens sapientiae furor generate poterat nisi certamen inuidiae: Quod quidem sapientia, id est, Minerua abscondit in cista, id est, in corde celat: ergo Minerua draconem custode apponit, id est, perniciem, quae quidem duabus comendat uirginibus, id est, Aglauro, & Pandora. Pandora enim uniuersale dicitur munus. Aglauro uero quasi *αχοληθου*, id est, tristitia obliuio. Sapiens enim dolorem suum aut benignitati comendat, quae omnium munus est, aut obliuioni, sicut de Caesare dictum est. Qui obliuisci nihil amplius soles quam iniurias. Denique cum Erichthonius adolefceret quid inuenisse dicitur: nihilominus currum, ubi inuidiae semper certamen est. Vnde Vergilius, primus Erichthonius currus, & quatuor ausus iungere equos. Inspicite quantum ualeat cum sapientia iuncta castitas, cui flammatarum non praualuit Deus.

Dionysius.

Iupiter cum Semele concubuit, de qua natus est Liber pater, ad quam cum fulmine ueniens crepuit. Vnde pater puerum tollens in saemore suo misit, Maroni postea nutriendum dedit. Hic Indiam debellauit, & inter deos deputatus est. Itaque cum Semele quatuor sorores appellatae sunt, Ino, Autonoe, Semele & Agaue. Quid sibi haec fabula sentiat, exquiramus. Quatuor sunt ebrietatis genera, id est, prima uinolentia, secunda rerum obliuio, tertia libido, quarta insania. Vnde & nomina haec quatuor Bacchae acceperunt, Bacchae dictae sunt quasi uino uacantes: prima Ino, *οινος* graece, latine uinum dicimus: Secunda Autonoe quasi *αυπνοη*, id est, seipsam non cognoscens: tertia Semele quasi *σωμαλλον*, quod nos latine corpus solutum dicimus, unde & ipsa genuisse Liberum patrem dicitur, id est, de libidine nata ebrietas: quarta Agaue, quae ideo insaniae comparatur, quod caput filii uiolenter abscidit. Liber uero pater dictus est, quia uini passio liberas mentes faciat. Indos uero uicisse, quod haec gens ualde sit uino dedita, duobus scilicet modis, siue quia feruor solis eos faciat potare, siue quia ibi sit seraptenum uinum, uel meroitanum: cuius uini tanta uirtus est, quo uix quilibet ebriosus sextarium toto mense bibat. Vnde & Lucanus ait. Indomitum Meroe cogens spumate salernum, aqua enim omnino domari non potest. Maroni etiam Dionysius nutriendus datur, quasi Meroni. Mero enim omnis nutritur uinolentia. Hic etiam tigris dicitur in sedere, quod omnis uinolentia feritati semper insistant. Siue etiam quia uino efferatae mentes mulceantur, unde & Liæus dicitur quasi lenitatem praestans. Iuuenis uero ideo pingitur Dionysius, quia nunquam ebrietas matura est. Ideo etiam nudus, quia

quia omnis ebriofus interuertendo nudus remaneat, aut mentis suæ secreta ebriofus nudet.

De Cygno & Leda.

Vamuis in omnibus libidinis amor turpior sit, nunquã tamẽ deterior erit, quã cum se honorato miscuerit. Libido enim honestatis nouerca, dũ quid expediat nescit, semper est maiestati cõtraria. Qualis enim diuinitas eius quã sit, quod esse uelit, ne quidem quod fuerat esset, conuersus in cygnum cum Leda concubuit, quæ peperit ouum. Vnde nati sunt tres, Castor, Pollux, & Helena. Sed hæc fabula mystici saporem cerebri concipit. Iuppiter enim in modum potentiaẽ ponitur, Leda uero dicta est quasi *λοιδοι*, quod nos latine, aut iniuriam, aut conuiciũ dicimus: ergo omnis potentia iniuria mixta, speciem suæ generositatis mutat. Ideo uero in cygnum conuersus dicitur, quod ferunt physiologi quammaxime Melissus Euboicus, qui omnium physiologorum sententias disputauit, huius generis auem conuictis ita esse plenam, ut ipsa aue clamente, reliquæ aues taceant, quæ præsto fuerint, unde & olor dictus est, quasi ab oligoria tractum, quod nos latine iniuriam dicimus, ergo quotiescunq; nobilitas in iniuriam uergit, conuictis misceatur necesse est. Sed quid ex hac re concipitur, uideamus. Nihilominus ouum, quia sicut in ouo omnis sordities, quæ purgari potest in igne, cõtinetur intrinsecus. Ita etiam in effectu iniuria omnis est immũdicia, sed ex hoc ouo generatur tres, Castor, Pollux, & Helena. Nihilominus seminarium scandali & discordia, sicut antea diximus, & geminũ luctũ concussit aduetera mundo. Castorem uero & Pollucem, quasi in modũ perditionis ponunt, unde & in mari Castorum signa dixerunt, quæ periculũ creant. Nam ob hanc rem etiam ambos alternatim resurgere, atq; occidere dicunt, quod superbia nonnunquã uiuat, nonnunquã occidat. Vnde & *ὕπερηφανία* græce, superbia dicitur, sed *ὕπερηφανία* proprie superappartio dicitur, quia in istis duobus signis quæ eorũ uocabulo fratrũ nuncupauerunt, unus super appareat, alter uergat, sicut lucifer, & antifer, nam græce pollux, *ἀπὸ τῶ ἀπόλλυ*, id est à perdendo, & castor quasi *κακὸν ἕσδρον*, id est, malum extremum. Ixion.

Vi plus querit quã liceat esse, minus erit quã est. Ixion igitur coniugium Iunonis affectas, illa nubẽ ornauit in speciem suam, cum qua Ixion coiens centauros genuit. Sicut nihil latina gratiosius ueritate, ita nihil græca falsitate ornatus. Deniq; Ixionem dici uoluere, quasi axionem, *ἄξιότης* enim græce dignitas dicitur. Dea uero regnorũ Iuno est, ut pridem diximus, ergo dignitas regnũ affectans nubem meretur, id est, similitudinẽ regni. Regnũ enim illud est, quod perenniter duraturum est. At uero cui temporis fugitiua uis inuidet, pinnatisq; celerrima raptibus momentanea felicitatis figuras potius quã ueritatẽ ostendẽs, uentositatis inanem specie p̄sumit. Deniq; Beatinus augur dicere solitus erat, diuersatũ urbium honores somnialiter peragi: urbicario mimologo, & quãuis utraq; nihil agere dixerit, tamen hoc Rhomæ præstare uisus est, quod ex parte quidem ueros honores, sed citius fugitiuos. Credo enim quod de Theophili philosophi sententia legerat dicentis, *μῖμος ὁ βίος*, id est, mimus uita. Nunc ergo fabulã repetamus. Dromocrides in Theogonia scripsit Ixionem in Græcia primũ regni gloriam affectasse, qui sibi centum equites primus omniũ acquisiuit. Vnde & Cetauri dicti sunt quasi centũ armati. Deniq; Centhipi dici debuerunt, ex quo etiam equis mixti pinguntur, sed ideo centum armati: qui quidem Ixion paruo tẽpore celere regnũ adeptus, dehinc regno expulsus est. Vnde & eum ad rotam dannatum dicũt, quod omnis rotæ uertigo, quæ superiora habet modo deiciat. Ergo ostendere hic uoluerunt, quod omnis qui per arma, atq; uiolentiam regnum affectant, subito erectiones, subito elisiones sustineãt, sic ut rota, quæ stabile nõ habet aliquando cacumen.

Tantalus.

Tantalum dicunt in lacum inferni depositum, cui fallax aqua gulosis labia titillamentis attingit, poma quoq; fugitiuis cinerescentia tactibus desuper facietenus apparent pendula. Ergo hic locuples uisus & pauper effectus, ita se illa unda fallax præbet,

n 2 ut litiat,

similiter
rubricario

ut sitiât, ita se poma ingerût, ut esuriat: hanc fabulam Petronius breuiter exponit, dicens:
 Nec bibit inter aquas, nec poma patentia carpit
 Tantalus infelix, quem sua uota premunt.
 Diuitis hæc magni facies erit, omnia late
 Qui tenet, & sicco concoquit ore famem.

De Proserpina & Endymione.

LVnam ideo ipsam uoluerunt etiam apud inferos Proserpinâ dici, seu quod nocte luceat, seu quod humilior currat, & terris præsit, illo uidelicet pacto, quod detrimenta eius & augmenta non solum terra, sed & lapides, uel cerebra animantiû & (quod magis incredibile sit) etiam lætamina sentiant, quæ in lunæ clementis eiecta uermiculos parturiunt, ortis ipsam etiam Dianam nemo ribus uolunt simili modo, quod arborum & fruticum succo augumeta inculcet. Denique clementis lunæ abscessa ligna surfuraceis tinearû terebraminibus fistulescant. Nemo ribus quoq; adesse dicitur, quia omnis uenatio plus nocte pascatur, dièq; dormiat. Endymionem uero pastore amasse dicitur, duplo scilicet modo, seu quod primus hominum Endymion cursum lunæ inuenit. Vnde & xxx. annis dormisse dicitur, qui nihil aliud in uita sua, nisi huic reptitioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit, siue pastore Endymionem amasse fert, quia nocturni rotis humor, quæ apertis siderû atq; ipsius lunæ animâdis herbarû succis insudat, pastotalibus proffit successibus.

ἀπόρητα

FVRII PVBLII FVLGENTII

MYTHOLOGICARVM LIBER III.

Inscientiæ formidolosa suspensio semper excusandi quærit suffragia. Quo quicquid ignorantia incursum mater peccauerit, id ueniæ absoluat petitiõ, quæ culpas uestire consuevit. Sed quia nunquã de se male æstimat sermo, qui ad amante iudicem mittitur, id circo meq; simplicitatis negociû tuo Domine purissimo cõmisi iudicio, fretus quicquid absurde digestum est, non ut inuidus detrahis, sed ut doctissimus corrigis.

Bellerophon.

Proetus rex uxorem habuit Antiam nomine, quæ amauit Bellerophontem, cui dum ob stupri causam mandasset, ille noluit: quæ marito criminata est. Ille eum ad chimerâ interficiendâ misit per socerû suû. Quam Bellerophon equo Pegaso residens interfecit, qui de Gorgonis sanguine natus fuerat. Bellerophonta posuerunt, quasi βελιφόντα, quod nos latine sapientiæ consiliatorum dici mus, sicut Homerus ait, ὃ γὰρ παννύχιον εὐδαιμ βελιφόντου ἀνδρα, id est, nec decet tota nocte dormire consiliatorum uirû. Nam & Menæder similiter in disexapoto comœdia ita ait, βελιφόντε ὑμῶν ἐξ μὲ πρὸ λαβόν ὄρασι, id est, consiliarie nostram de mea præoccupauisti uisionem. Nam ut hoc certum sit Homerus in fabula eiusdem Bellerophontis ita ait, πᾶθ' ἀγαθὰ φρονέοντα διαίφρονα Βελιροφόντη, id est, bona cogitantû sapientissimû consilium: spernit libidinem, id est, Antiam, ἀντιον enim græce contrariû dicitur, sicut antichristum dicimus, quasi ἀντίου τοῦ χριστοῦ, id est, contrarius Christo. Vide itaq; cuius uxor Antias dicatur, nihilominus Proeti, Proetos Pamphila lingua sordidus dicitur, sicut Hesiodus in Buccolico ludicro scribit dicens, id est, sordidus uuarû bene calcatarû sanguineo rore, & cuius uxor est libido nisi sordidus: At uero Bellerophon, id est, bona cõsultatio qualé equû sedet nisi Pegasum: quasi pegaseon, id est, fonté æternû. Sapientia enim bonæ cõsultationis æternus fons est. Ideo pênatus, quia uniuersam mundi naturâ celesti cogitationum theoria collustrat. Ideo & musarû fontem ungula sua rupisse fertur. Sapientia enim dat musis fontem, ob hanc rem etiã sanguine Gorgoneo nascitur. Gorgonem enim pro terrore ponitur. Ideo & Mineræ pectore fixa est, sicut Homerus in xiii. ait:*

Ergo hic

Ergo hic duplex assertatio est. Aut enim terrore finito sapientia nascitur, sicut de sanguine, id est, de morte Gorgonis pegasus, quia stultitia semper est timida, aut initiū sapientia timor est, quia & magistri timore sapientia crescit, & dum quis famam timuerit, sapiens erit, unde & chimeram occidit. Chimera enim quasi *κῆμ' ἔρωπος*, id est, fluctuatio amoris. Ideo etiam triceps chimera pingitur quia amoris tres modi sunt, hoc est, incipere, perficere, & finire. Dū enim amor nouiter uenit, ut leo feraliter inuadit, unde & Epicamus comicus ait, *Δαμάσῃς ἔρωος λεοντείᾳ δυνάμει θαλερός*, id est, domitor cupido ledōtea uirtute presumptior: Nā & Vergilius in georgicis tetigit dicens. Catulorum oblita lexua sauior errauit campis. At uero capra quæ in medio pingitur, perfectio libidinis est, illa uidelicet causa, quod huius generis animal sit in libidine ualde proclium. Vnde Vergilius in buccolicis ait, hædiq; petulci. Ideo & satyri cum caprinis cornibus depinguntur, quia nunquam nouere saturari libidine. At uero quod dicitur, postremum draco, illa ratione ponitur, quia post perfectionem uulnus det pœnitentiæ, uenenumq; peccati, erit enim hic ordo dicendi, quod primum sit in amore inchoate, secundū perficere, tertium uero pœnitere de perfecto uulnere.

Perdix.

Emper delicata consuetudo laborioso fert præiudiciū operi, & mollitur educatu, dum quod non optat euenit, pœnitentiā creat. Melius est enim laborate partiliter, securius edoceri, quā ex necessitate ueniente repentaliter perterri. Perdixem ferunt uenatorem esse: qui quidem matris amore correptus, dū utrinq; & immodesta libito ferueret, & uerecūdia noui facinoris reluctaretur: cōsumptus, atq; ad extremā labem deductus esse dicitur. Primus etiam ferram inuenit, sicut Vergilius ait: Nam primi cuneis scindebant fissile lignum. Sed ut Fenestella Martialis scribit, hic primum uenator fuit. Cui cum ferinæ cædis cruenta uastatio, & solitudinem uagabunda errando cursilitas displiceret, plusq; etiā uidens contholetas suos, id est, Actæonem, Adonin, Hippolytum miserandæ necis functos interitu, artis pristinae affectui mittens repudium, agriculturam affectatus est, ob quam rem matrem quasi terrā omnium genitricem amasse dicitur. Quo labore consumptus etiam ad maciem peruenisse fertur, & quia cunctis uenatoribus de pristinae artis opprobrio detrahebat, ferram quasi maliloquium dicitur reperisse. Matrem etiam Polycasten habuit, quasi polycarpen, quod nos latine multifrutam dicimus, id est, terram.

Actæon.

Vriolitas semper periculorū germana, detrimēta suis amatoribus nouit magis parturire quā gaudia. Actæon deniq; uenator Dianam lauante uidisse dicitur, qui in ceruū cōuersus, a canibus suis nō agnitus, eorū morsibus deuoratus est. Anasimenes (qui de picturis antiquis differuit) in libro. ii. ait uenationem Actæonē dilexisse, qui cum ad maturā peruenisset aetatem consideratis uenationum periculis, id est, quasi nudā artis suæ rationē uidens, timidus factus est, unde & cor cerui habere dicit, unde et Homerus ait, *οἶνοβαρὲς, κύνος ὀμμάτ' ἔχ', κραδίην δ' ἐλάφοιο*, id est, ebriose, oculos canis habens, & cor cerui. Sed dum periculū uenandi fugeret, affectum tamen canum nō dimisit, quos inaniter pascēdo pene omnē substantiā perdidit, ob hanc rem a canibus suis deuoratus dicitur esse.

De Hero & Leandro.

Mor cum periculo sepe concordat, & dum ad illud solū natat quod diligit, nunq; uidet, quod expedit, *ἔρωος* enim græce amor dicitur, Leandro uero dici uoluerunt, quasi *λύσιμ' ἀνδροῦν*, id est, uirotū solutionē. Solutio enim uitæ amorē parturit. Sed natat nocte, id est, obscuro tēpote tentat pericula. Hero quoq; in amoris similitudine fingitur lucernā ferre: & quid aliud amor nisi flammam fert, & desideranti periculosam uiam ostendit, cito tamen extinguitur, quia iuuenilis amor non diu perdurat, deniq; nudus natat, illa uidelicet causa, quod suos affectatores amor & nudate nouerit & periculis, sicut in mari iactare: Nam extincta lucerna, utriusq; mors est procurata maritima, hoc in euidenti significans, quod in utroq; sexu uapore ætatis extincto, libido cōmoritur: in mari uero mortui feruntur, uelut in humore frigide senectutis, omnis em calorata iuuetutis in igniculus tepide ueternositatis algescit in senio.

De Berecynthia & Atti.

Ecepta Græcia credulitate demonū potiusquā deorū, nunquā deterius suis dis reponeret, quā ut eorū matrem ueternofam anum, non solū puerilē amatu, quantū etiam fingerēt zelotipam. Tantū enim zeli succensa anus inuidiosa flagrauit, quæ nec suis utilitatibus furiosa pepercit, ut unde fructū sperabat libidinis, illud ueterana succideret meretrix. Et quāuis apud muliebres animos libido obtineat regnū, tamen etiā inuicta libidine zelus obtinet dominatū. Berecynthia enim mater deorū Attin puerum formosissimū amasse dicitur, quē zelo succensa castrando semi masculū fecit. Quid ergo sibi in his Græcia sentire uoluerit, edicamus. Berecynthiam dici uoluerit, quasi mortuā dominā. Ideo matrem deorū, quod deos nuncupari per superbiam uoluerit: Ideo eos in olympo habitantes quasi excelsos & surperbos, ideo & dæmonas nuncupant secundū Homerū, qui dicit *μετὰ δαίμονας ἄλλους*, id est, post deos alios, *δῖμος* enim græce populus dicitur, is dicitur unus, & quia populos subdere cupiebant, & soli super populos esse, dæmones dicti sunt. Ideo & apud Romanos Indigetes. Ergo Berecynthiam montibus præesse dixerūt Bernicynthos. Cynthos enim Attica lingua flos nūcupatur, unde hiacynthus dicitur quasi *ἰάκωβος*, quod nos latine solus flos dicimus quasi omnibus perfectior. Nam & Epicarmus ita ait: *παγκύρπιος σέφανος, ἢ ποδὶ ἀκτῶν προβαθῆν ἢ χρυσάλος*, id est, florigera corona, atq; è littoribus procedit chrysalus. Itaq; florē quamuis quilibet amet, tamen abscondit, ut Berecynthia in Attin fecit, tathis enim græce flos dicitur, ut Sosides Atticus in libro theologumenon quē appellauit, scribit matrem deūm, in modū potētiae uoluit poni, unde Cybele dicitur quasi cydos baleon, id est, gloriæ firmitas, unde & Homerus ait: cui Iuppiter gloriā donauerat, ergo ideo tutrita pingitur, quod omnis potētiae elatio sit in capite. Ideo leonū curruī præsidens, quia omnis potētia regno ornata sit. Scepterū etiā fert, quod omnis potētia uicina regno sit, ob hanc rem etiā mater deū dicta est, illud nihilominus ostēdere uolētes, quod siue Indigetes, siue di, siue dæmones apud antiquos à diuinitis dicti sunt, ergo potētia diuinitū mater est, unde & Homerus Agamēnonem cōsiderans ait: *ἀτρείδῃ τῆος αὐτῆ ἐπιμήμφει ἠδ' ἔχαρίζεσθαι*. Nec non etiā Euripides consimilans Tantalū Ioui in tragœdia Electræ ait, beatus ille, nec in uideo fortunas eius Iouis æqualis, ut dicitur Tantalus, ergo potētiae gloria semper & amore torretur, & liuore torquetur, Citoq; abscondit quod diligit, dum tamen amputet illud, quod odit: Deniq; omnis nūc usq; potētia nescit circa suos diurnū seruare affectum, & quod amaauerit cito, aut zelando amputat, aut fastidiendo horrescit, & Attin dici uoluerunt quasi *ἔθος*, *ἔθος* enim græce consuetudo dicitur, ergo quantumcumq; amor sit, potentibus stabilis esse non nouit.

De Psychi & Cupidine.

Puleius in libris metamorphoseon hanc fabulā planissime designauit, dicēs esse in quadā ciuitate regē & reginā, habere tres filias, duas natu maiores, esse temperata specie, iuniorem tam magnificæ esse figuræ ut crederetur Venus esse terrestris. Deniq; duabus maioribus quæ erant temperata specie, conuubio uenere, illā uero ueluti deā non quisquā amare ausus, quæ uenerari pronus, atq; hostis sibimet deprecari. Cōtaminata ergo honoris maiestate. Venus succensa inuidia, Cupidinem petit, ut in contumacē formā sæuenter uindicaret. Ille ad matris ultionē adueniens, uisam puellā adamauit, pœna enim in affectū conuersa est, & ut magnificus iaculator ipse se suo telo percussit. Itaq; Apollinis denunciatione iubetur puella in montis cacumine sola dimitti, uelut feralibus deducta exequiis, pœnato serpenti sponso destinari, perfecto nanq; choragio puella per montis decliua zephyri flantis leni uectura delapsa, in quadā domū auream rapitur, quæ pretiosa sine pretio, sola cōsideratione laude deficiente poterat existimari. Ibiq; uocibus tantummodo seruientibus, ignota atq; mansionario utebatur coniugio. Nocte enim adueniēs maritus, Venetis præliis obscure peractis, ut in uise uespertinus aduenerat, ita crepusculo incognitus etiā discedebat. Habuit ergo uocale seruitiū, uentosum dominiū, nocturnum cōmercium, ignotū cōiugium.

Sed

Sed ad huius mortem descendam sorores adueniunt, montisq; conscenso cacumine germanum lugubri uoce flagitabant uocabulum, & quamuis ille coniunx lucifuga fororios ei comminando uetaret aspectus, tamen consanguineæ charitatis inuincibilis ardor maritale obumbravit imperium. Zephyri ergo flagrantis auræ anhelante uectura ad semet fororios perducit affectus, earumq; uenenosis cõsiliis de mariti forma quærenda consentiens curiositatem suæ salutis nouercam arripuit, & facillimam credulitatem quæ semper deceptionum mater est, postposito cautelæ suffragio arripuit, deniq; credens fororibus se marito serpenti coniunctã, uelut bestiam interfectura nouaculam sub puluinarum abscondit, lucernamq; modio contegit. Cumq; altum soporem maritus extenderet, illa ferro armata lucernãq; modio custodita eruta, Cupidine cognito dum immo desto amoris torretur affectu, scintillantibus olei desputamẽto maritũ succendit. Fugiensq; Cupido multa super curiositate puellæ inceptitans, domo extorrem ac profugam dereliquit. Tandẽ multis iactata uenenis, persecutionibus, postea Ioue petente in cõiugio Cupidinem accepit. Poteram quidẽ totius fabulæ ordinem hoc libello percurrere, qualiter & ad infernũ descenderit, & ex stygiis aquis undam delibauerit, & solis armenta uellere spoliauerit, & seminũ germina confusa discreuerit, & de Proserpinæ pulchritudine patriculam moritura præsumpserit. Sed quia hæc saturantius & Apuleius pene duorũ continentia librorũ tantam falsitatum congeriem enarrauerit, & Aristophanes Athenus in libris, qui dyserestia nuncupantur hanc fabulam enormi uerborũ circuitu discere cupientibus prodit, ob hanc rem superuacuum duximus ab aliis digesta nostris inserere libris, ne nostra opera aut propriis exularem officii, aut alienis adiceremus negociis. Sed dum his, qui fabulã legent in nostra hæc transeat, sciturus quod sibi illorũ falsitas sentire uoluerit. Ciuitatem posuerunt quasi in modũ mudi, in qua regem & reginã uelut Deum & materiam posuerunt, quibus tres addunt carnem ultrometantẽ, quam libertatem arbitrii dicimus, & animã, *ψυχή* enim græce anima dicitur, quam ideo iuniorẽ uoluerunt, quod corpori iam factõ postea in clytã esse dicebãt. Hanc igitur ideo pulchriorẽ quod & libertate superior, & carne nobilior, huic in uidet Venus, quasi libido, ad quã perdẽdam cupidinẽ mittit. Sed quia cupiditas est boni & mali, cupiditas animã diligit, & ei uelut in coniunctionẽ miscetur, quã persuadet, ne suam faciẽ uideat, id est, cupiditatis delectamenta discat, unde & Adam, quamuis uideat nudũ se, non uidet donec de cõcupiscentiã arbore comedat. Nẽ ue suis fororibus, id est, carni & libertati de suæ formæ curiositate perdiscenda conscensat, sed illarũ compulsamẽto percita, lucerna desub modio eiecit, id est, desiderii flammam in pectore absconsam depallat, uisam taliter dulcem amat, ac diligit, quam ideo lucernæ ebullitione dicitur in cẽdisse, quia omnis cupiditas quantum diligitur tantum ardescit, & peccatricem suæ carni confingit maculam, ergo quasi cupiditate nudata ex potenti fortuna eruitur, & periculis iactatur, & regia domo expellitur. Sed nos quia longum est ut dixi omnia persequi, tenorem dedimus sentiendi. Si quis uero in Apuleio ipsam fabulam legerit, nostra expositionis materia, quæ non diximus ipse reliqua cognoscat.

De Peleo & Thetide,

Hæc idem dici uoluerunt aquam, Iuppiter, quasi deus, coniugit Peleo, *πηλός* enim græce lutum dicitur, ergo terram cum aqua commixtam uolunt homines genuisse, unde & Iouem cum Thetide uoluisse concumbere dicunt, & prohibitum esse ne maiorem se genuisset, qui eum de regno expelleret. Ignis enim, id est Iuppiter, si cum aqua coeat, aquæ uirtute extinguitur. Ergo in coniunctione aquæ & terræ, id est, Thetidis & Pelei discordia sola non petitur, illa uidelicet causa, aut quod concordia utrorumq; elementorum homo gignatur. Nam & in competentiã illa indicat, quod Peleus, ut terra, id est, caro, Thetis ut aqua, id est humor, Iuppiter qui utraq; gignit, ut ignis, id est anima, ergo in cõceptione hominis & elementorũ iugalitates tres (ut supra diximus) uitæ certantur. Nam & discordia malum aureum iecisse dicitur, id est, cupiditatẽ, illa uidelicet causa, quod in malo aureo est quod uideas,

non est quod comedas. Sicut cupiditas nouit habere, non nouit frui. Omnes etiam deos Iuppiter ad nuptias dicitur conuocasse, illa de causa, quod putarent ethnici singulas partes in homine deos singulos obtinere, ut Iouem caput, Mineruam oculos, Iunonem brachia, pectus Neptunū, cinctum Martē, renes & inguina Venerē, pedes Mercuriū, Sicut Democritus in physiologumenon scripsit, unde & Homerus ait, *ομματα κ κεφαλην κελος δ' α' περικεραυνω, αρεϊ δ' ζωνη, σενου δ' ποσειδαωνι*, id est, caput & oculos similes Ioui fulmine delectanti, Marti cingulū, & pectus Neptuno. Nā & Tyberianus in Pro-methéo ait, deos singula sua homini tribuisse. Deniq; natū Achillem uelut hominē perfectum, mater in aquas intingit stygias, id est, durū contra omnes labores munit. solum ei talum nō tetigit, nihilominus illud physicū significare uolentes, quod uenæ, quæ in talo sunt, ad renem, scemorū, atq; uirilium rationem pertineāt, unde aliqua uenæ usq; ad pollicē tendunt, quod tractātes & physici et mulieres ad obtinendos partus, & ischias eos eodē phlebotomāt loco, & emplastro mentaticū, quem stitidē Africanus in astroso-phistes uocauit, pollicis & talo imponendū præcepit. Nam & Orpheus illū esse principalem libidinis indicat locū. Nam deniq; in entherocilicis & iisdem locis cauteria ponenda præcipiunt. Ergo monstrat quod humana uirtus, quāuis ad omnia munita, tamen libidinis icibus subiacet patula, unde & ad Licomedis regiam datur ut nutretur, quasi ad luxurię regnū. Licomedē enim græce quasi *γλυκὸν μηδέν*, id est, dulce nihilū. Omnis enim libido & dulcis & nihil est, deniq; & amore Polyxenæ perit, & pro libidine per talum occiditur. Polyxene enim græce multorū peregrina dicitur, seu quod amor peregrinari faciat mētes ab ingenio suo, seu quod apud multos libido (ut peregrinabūda) uageť.

De Myrrha & Adoni.

Myrrha patrē suum amasse dicitur, cum quo ebriato cōcubuit, cumq; eam pater utero plenā rescisset, cognito crimine, euaginato eam persequi cōcepit gladio. Illa in arborē myrrham cōuersa est, quā arborem pater gladio percutiēs Adon exinde natus est, quid uero sibi hæc fabula sentiat edicamus. Myrrha genus est arboris, de qua succus ipse exudat, hæc patrem amasse dicitur. Istæ enim arbores in India sunt, quæ solis caloribus cremantur, & quia patrē omnium rerum solem esse dicebant, cuius opitulatu cuncta germinū adolescit natiuitas, ideo & patrē amasse dicitur, dumq; grandioris fuerit roboris, solis ardoribus crepans thagades efficit, per quas succum desudat (quod myrrha dicitur) & redolentibus lachrymosa guttulis, fletus suauis scissuris hiantibus iaculatur, unde Adonē genuisse fertur, Adon græce suauitas dicitur, & quia hæc species odore suauis est, Adonem dicitur genuisse. Ideo aut Venerē amasse dicunt, quod hoc genus pigmenti sit ualde feruidū. Vnde Petronius Arbiter ad libidinis concitamentū myrrhinū se poculum bibisse refert. Nam & Sutruius comædiarū scriptor introducit Glycerā meretricem dicentē, Myrrhinū mihi adfers, quo uirilibus armis occursem fortiuscula.

De Apolline & Marsya.

Minerua tibias ex osse inuenit, quibus cū in conuiuio deorū cecinisset, cumq; eius tumentes buccas di omnes irrisissent, illa ad Tritonem paludē pergēs in aqua faciem suā speculatur, dum turpia adiudicasset buccarū, in flumina tibias eiecit, quibus Marsya repertis, doctior factus, prouocauit Apollinē concertaturū de cantibus, sibiq; Midam regem iudicē deligūt, quē Apollo, cum nō recte iudicasset, asininis auribus deprauauit. Ille criminis sui notā tonsori tamen ostendit, præcipiens ei, ut si crimen eius celaret, eam participē regni efficere. Ille secretum domini sui in terram fodit, & in defosso terræ duxit & operuit. In eodem loco calamus natus est, unde sibi pastor tibiam faciens, quæ cū percutiebatur dicebat, Mida rex aures asinales habet, nihilominus quàm quod ex terra conceperat, Vnde & Petronius Arbiter:

Sic commissā ferens audis referat minister,
Fodit humum, regisq; latentes prodidit aures.
Concepit nam terra sonum, calamiq; loquentes,
Inuenete Midam qualem conceperat index,

Nunc

Nunc ergo huius mysticæ fabulæ interius cerebrum inquiramus, à musicis hæc reperta fabula, ut Orpheus in Theogonia scribit. Musici enim duos artis suæ posuerunt ordines, tertium uero quasi ex necessitate adicientes, ut Hermes Trimegistus ait, ἢ ἀδόντων, ἢ ψαλλομένων, ἢ αὐλομένων, hoc est, aut cantantium, aut citharizantium, aut tibicinantium, Prima est ergo uiua uox, quæ sibi in omnibus musicis necessitatibus celerissima subuenit, potest etiã lémata subtrigere, & parallelas cōcordare, & distonias mollire, & phthongos iuuare, & ornare chromata. Sequitur secunda cithara, quamuis enim de his rebus disexaphexis dicunt, sicut Marianus scribit multa de his faciat, tamen aliqua non implet, quæ uiua uox potest. Limmata enim facta nō erigit, qui lismata in se cathenata nō implet. At uero tibia artis musicæ partem extremã poterit adimplere. Cithara enim symphoniarum gradus habet quinque, secundũ quod Pythagoras ait, dum numerorũ rithmicos modullos ad symphoniarũ adduxisset concordiam. Prima enim symphonia est diapason, quod est in arithmetis diaplason, quod nos in latinis unum ad secundũ dicimus: secunda symphonia diapente, quod est in arithmetis hemiolius, quod nos in latinis duo ad ternũ nuncupamus, tertia symphonia diatessaron, quod est in arithmetis epitritos, id est, tertius ad quartũ: quarta symphonia dicitur tonus, quod apud arithmeticos epogdous uocatur, apud nos quintum ad quartũ, & quoniam ultra arithmeticus ordo progredi non patitur, propter nouenarium limitem, quia dicimus alterius ordinis primus gradus est, cōtigit ergo ut habeat quintam symphoniam, quæ harmonia nuncupatur, id est, octo ad nouem. Nullam enim ultra numerũ coniunctionem inuenies: habet igitur musica partes septem, id est, genera, diastemata, systemata, phthongos, tonos, metabolas, & melumpæas, unde & Vergilius in sexto ait,

Schisma

melopæas

Nec non Threitiis longa cum ueste sacerdos,
Obloquitur numeris septem discrimina uocum.

In arithmetis enim plenitudo formulæ est, ut est in geometricis tonus. Vox uero habet gradus symphoniarum in numeris quantum natura dotauerit ipsam uocem ut habet arsis, & thesis, quas nos latine elationes & deiectiones dicimus. Tibia uero uix unam & dimidiã perficit symphoniam. Vna enim symphonia quinque symphonias habet, ergo post artem musicam Minerua reperit tibia, quas omnis doctus in musicis sonet, has propter sonorum despuit paupertatem. Inflatas uero buccas ideo risisse dicuntur, quod tibia uentose in musicis sonet, & idiomatum proprietate amissa sibilet potius rem quam enunciet. Ideo illam iniuste sufflantem omnis quicumque est doctior ridet, unde eas & Minerua, id est, sapientia exprobrãs proicit, quas Marsya assumit. Marsya enim græce quasi μάργος, id est, stultus, solus qui in arte musica tibiam præponere uoluit citharæ, unde & cum porcina pingitur cauda. Sed his duobus certantibus, Mida rex residet, Mida enim græce quasi μὴδὲν εἰδὼν dicitur, quod nos latine, nihil sciens dicimus, ideo etiam asininis auribus dicitur, quia omnis discernēdi ignarus nihil differt ab asino, ob hanc etiam rem & seruum eius auriculas referunt prodidisse. Ingenium enim nostrum seruum habere debemus ad omnia, quæ uolumus obsequentem, & nostra secreta celantem. Quod aut per cannam perdidit, per fistulam gutturis loquendo significat, quod uero pastor audit, pastores sunt illi, qui aliena sulcando subtilius pascunt.

Orpheus.

rpheus Eutidicen nympham amauit, quam sono citharæ mulcens uxorem duxit. Hanc Aristæus pastor dum amans sequitur, illa fugiens in serpentem incidit, & mortua est, postquã maritus ad inferos descendit, & legem accepit, ne eam conuersus aspiceret. Quam conuersus aspiciens, iterum perdidit. Hæc igitur fabula artis est musicæ designatio. Orpheus dicitur ὠραιοφώνη, id est, optima uox, Eutidice uero profunda diiudicatio. In omnibus igitur artibus sunt primæ artes, sunt secundæ, ut in puerilibus literis prima abecedaria, secunda nota.

In gram

In grammaticis prima lectio, secunda articulatio. In rhetoricis prima thetica, secunda dialectica. In geometricis prima geometria, secunda arithmetica. In astrologis prima mathesis, secunda astronomia. In medicinis prima gnostice, secunda uero mantice: In aruspiciis prima aruspicina, secunda paralyfis. In musicis prima musica, secunda apotelesmatica, de quibus omnibus breuiter rationem perstringam necesse est. Aliud est enim apud gramaticos aliena agnoscere, aliud est sua efficere. Apud Rhetores uero aliud profuso & libero cursu effrenata loquacitas, aliud constricta uirtutis indagandae curiosa nequitas. Apud astrologos aliud est astrorum ac siderum cursus effectusque cognoscere, aliud significata traducere. In medicinis aliud est morborum agnoscere meritum, aliud infirmitatis uenientem concursum mederi. In geometricis aliud formulas lineasque depingere, aliud numeros formulis coaptare. In aruspiciis aliud est fibrarum particularumque inspectio aliud secundum Battiadem euentuum immutatio. In musicis aliud uero est harmonia phonogorum, systematum, & diastematum, aliud effectus tonorum uirtusque uerborum. Vocis ergo pulchritudo interna artis secreta uirtutem etiam mysticam uerborum attingit. Sed haec quantum ab optimis amatur, sicut ab Aristaeo, *ἀριστον* enim graece, optimum dicitur: Tantum ipsa ars coniunctionem hominum uitat, quae quidem serpentis ictu moritur, quasi astutiae interceptu secretis uelut in feris transmigratur. Sed post hanc artem exquirendam atque eleuandam uox canora descendit, & quae apotelesmatica, phantastica omnia praebet, & modulis tantum in secreta latentibus uoluptatum reddit effectus. Dicere enim possumus quod dorus tonus aut coiens phrygius torrens, Saturno feras mulcens, si Ioui aues oblectet. At uero si rei expositio quaeritur, cur hoc uestigandae rationis caput immoritur. Ideo ergo et ne eam respiciat prohibetur, & dum uidet amittit. Nam perfectissimus Pythagoras dum modulos numeris coaptaret, symphoniarumque pondera terminis arithmetis per melos & ritmos & modulos sequeretur, effectus uero ratione reddere non potuit.

Phineus.

Phineus enim in modum auaritiae ponitur, & a foenerando Phineus dicitur esse. Ideo cecus, quod omnis auaritia caeca sit, quae sua non uidet, ideo ei haereticos cibos arripiunt. At uero quod eius prandia stercoribus foedant, ostendit foenerantium uitam rapinae ingluuiem esse sordidam, sed haec a conspectu eius Zethus & Calais fugant, quia rapina ei aliquid de suo comesse non permittit, graece enim *ζητῶν καλῶν* inquirens bonum dicitur. Ideo uolatici, quia omnis inquisitio boni nunquam terrenis rebus miscetur. Ideo Aquilonis uenti filii, quia bona inquisitio spiritalis est, non carnalis, ergo ueniente bonitate omnis rapina fugatur.

De Alpheo & Aretusa.

Alpheus fluuius Aretusam nympham amauit, quam cum sequeretur, in fontem conuersa est. Ille in mediis undis ambulans non immixtus, in sinum eius immergitur, unde & apud inferos obliuionem animarum trahere dicitur *ἀλήθεια φῶς*, id est, ueritatis lux, Aretusa uero quasi, *ἀρετῖσα*, id est, nobilitas aequitatis, ergo quid amare poterat ueritas nisi aequitatem? quid lux nisi nobilitatem? & ideo in mari ambulans nec miscetur, quia lucida ueritas omni malorum falsitudine morum circumdata pollui aliqua commistione non nouit. Sed tamen in sinum aequissimae potestatis omnis lux ueritatis dilabitur. Nam & descendens in infernum, id est, in secreta conscientiae ueritatis lux, malorum rerum semper obliuionem importat.